

**Generalitat
de Catalunya**

**PROCÉS PARTICIPATIU DEL DEBAT
“ARA ÉS DEMÀ”
SOBRE EL FUTUR DE L’EDUCACIÓ A
CATALUNYA**

Informe global de resultats

Juny de 2017

1.- INTRODUCCIÓ

Aquest informe global de resultats s'emmarca en el procés "Ara és demà", nom del debat que el Consell Escolar de Catalunya (CEC), organisme en què hi ha representats els diversos sectors de la comunitat educativa, que té l'encàrrec d'articular sobre el futur de l'educació al nostre país. L'objectiu d'aquest debat és reflexionar sobre les polítiques educatives per avançar en qualitat i equitat i afavorir l'èxit de tot l'alumnat.

2.- INFORMACIÓ BÀSICA DEL PROCÉS PARTICIPATIU

2.1.- Objectius del procés participatiu del debat "Ara és demà"

- Debatre al voltant dels reptes de futur del sistema educatiu de Catalunya.
- Recollir la reflexió de la comunitat educativa.
- Anticipar escenaris de futur a fi de permetre connectar les polítiques concretes del dia a dia amb les apostes estructurals del sistema educatiu.
- Enfortir experiències educatives innovadores ja existents.

2.2.- Àmbits de debat

- Els pilars del sistema educatiu
- Arquitectura del sistema educatiu
- El centre educatiu
- El professorat
- L'alumnat

2.3.- Informació sobre els tallers territorials

LLOC	DATA
Tarragona	27/02/2017
Girona	02/03/2017
Lleida	07/03/2017
Barcelona 1	08/03/2017
Manresa	09/03/2017
Sant Feliu de Llobregat	14/03/2017
Mollet del Vallès	15/03/2017
L'Hospitalet de Llobregat	16/03/2017
Sabadell	21/03/2017
Vilafranca del Penedès	23/03/2017
Tortosa	28/03/2017
Barcelona 2	30/03/2017
La Seu d'Urgell	04/04/2017
Reus	06/04/2017
Vic	22/04/2017
Vielha	25/04/2017

La dinàmica de debat utilitzada als tallers territorials s'ha centrat en debats en grups, on cadascun dels mateixos disposaven d'un temps específic per debatre entorn els 5 eixos de treball i els conceptes clau definits per a cada eix, en un espai determinat per cadascun. Per tant, a cada taller territorial s'han format 5 grups de treball d'entre 5 i 10 persones en funció del nombre d'assistents a les sessions.

En cadascun dels espais de debat dels eixos s'ha facilitat un núvol de paraules que ha permès tenir visible en tot moment els conceptes clau a tenir en compte en el debat, així com un paperògraf on anotar les aportacions.

Així mateix, una persona de les participants que ha assumit el rol de "participant-àncora", ha romàs en cadascun d'aquests espais durant tot el debat, assumint la funció d'anotar les aportacions realitzades per cada grup, així com de donar a conèixer les elaborades pels grups anteriors.

2.4.- Informació sobre els tallers de centre

S'ha considerat que han portat a terme la dinàmica de taller autogestionat aquells centres que, havent seguit els procediments propis descrits en la informació publicada

per a la realització d'aquesta activitat participativa, han fet arribar una aportació escrita que s'ha incorporat al debat general. No s'hi ha inclòs aquells centres que han manifestat haver seguit una dinàmica diferent per tal d'elaborar la seva aportació al debat.

2.5.- Institucions i entitats representades

TALLERS TERRITORIALS

Ajuntament de Castellar del Vallès	Escola Montseny
Ajuntament de Deltebre	Escola Montserrat
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	Escola Oficial d'Idiomes Barcelona Drassanes
Ajuntament de la Seu D'Urgell	Escola Palau
Ajuntament de Manresa	Escola Parc de l'Aigua
Ajuntament de Mollet del Vallès	Escola Pardiniyes Lleida
Ajuntament de Tortosa	Escola Parroquial Nostra Sra. de Montserrat
Ajuntament de Vic	Escola Pau Boada
Ajuntament de Vilafranca del Penedès	Escola Pau Casals de Sant Llorenç d'Hortons
Ajuntament Sant Feliu Llobregat	Escola Pau Claris
AMPA Col·legi Bon Salvador	Escola Pere Sarret
AMPA de l'escola Pau Sans	Escola Puig Cavaller
AMPA de l'Escola Pau Claris	Escola Riumar
AMPA de l'Institut la Valira	Escola Saavedra
Ampa Escola Estalella Graells	Escola Salvador Espriu
AMPA escola Josep Maria Pujol de Barcelona	Escola Salvador Sanromà
AMPA escola Sant Agustí de Riba-Roja d'Ebre	Escola Sant Gervasi Cooperativa
AMPA Escola Sant Gervasi	Escola Sant Jordi
AMPA Institut Castellar	Escola Sant Llàtzer
AMPA Pompeu Fabra de Reus	Escola Sant Roc
Ampa Vila-Romà	Escola Santa Eugènia
Ardenya	Escola Serra i Hunter
Associació Atlàntida	Escola Teresa Altet
Associació Catalana de Psicopedagogia i Orientació	Escola Thau Sant Cugat
Associació El Turó. Salut mental	Escola Valldeflors
Associació Mirada Neta	Escola Vora del Mar
Can Besora	Escoltes Catalans
CE Montseny de Barcelona	Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social de la Universitat de Lleida
Centre Concertat Alegre	Facultat de Ciències de l'Educació (UAB)
Centre de Formació d'Adults de Barberà	FAPAC
Centre de Formació d'Adults de Mollet del Vallès	Fapac (Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya)
Centre de Formació d'Adults de Sant Cugat del Vallès	FUNDACIÓ AMPANS
Centre de Formació d'Adults Ribera d'Ebre	Fundació EIR – El Niu
Centre de Formació Jaume Tuset	Grup Bibliomèdia. Àmbit de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya.
Centre de Recursos Pedagògics (CRP) Baix Camp	
Centre Formació Adults Solsona	
Centre Xamfrà Taller Sant Miquel	

<p> CFA La Seu d'Urgell Ciències de l'Educació del Centre de Lectura Col·legi Antoni Gaudí Col·legi Badalonès de Badalona Col·legi Diocesà Sagrada Família Col·legi Falguera Col·legi Josep Monmany Amat Col·legi La Salle Col·legi M. Immaculada Col·legi Mare de Déu de la Mercè Col·legi Mater Salvatoris Col·legi Mestral SCCL Col·legi Miquel Martí i Pol Col·legi Nadal Col·legi Pau Vila Col·legi Salvador Espriu Col·legi Sant Josep Navàs Col·legi Santa Anna Col·legi Santa Teresa Col·legi Teresià Tortosa Col·legi Turó Col·legi Verge de la Salut Consell Comarcal de l'Alt Urgell Consell Educatiu de l'Hospitalet Consell Educatiu Municipal Consell Escolar Municipal de la Seu d'Urgell CRETDIC CRP Alt Urgell CRP Alta Ribagorça CRP del Segrià CRP Pallars Jussà CRP Pallars Sobirà CRP Segrià CRP Vall d'Aran Dincat DIPSALUT E.B. El Cirerer EAP EAP Pallars Jussà EdBuilding EEE Can Vila EMA Arsenal. Institut Municipal de Formació Equip d'assessors i assessores de llengua i cohesió social (LIC). LIC-0143 Escola Àngel Serafí Casanovas Escola Àuria Escola Cambrils Escola Camins Escola Carles III Escola César August </p>	<p> Grup municipal de CiU a l'Ajuntament de Girona ICE de la UdL ICE UdL IES Olorda INS Deltebre INS Jaume Vicens Vives INS Julio Antonio de Móra d'Ebre INS Mare de Déu de la Candelera Inspecció d'Ensenyament Inspecció d'Educació Inspecció Educativa Institut Aiguaviva Institut Alba del Vallès Institut Alt Penedès Institut Altafulla Institut Antoni de Martí i Franquès Institut Arnau Cadell Institut Aubenç Institut Baix Camp Institut Bernat Metge Institut Camp Clar Institut Can Mas Institut Can Planas Institut Can Vilumara Institut Comte de Rius Institut Consell de Cent Institut de Sentmenat Institut de tecnificació Institut de Vic Institut Domènech i Montaner Institut El Foix Institut Escola 3 d'Abril Institut Escola Daniel Mangrané Institut Escola Industrial Institut Escola Lloret de Mar Institut Escola Sant Jordi Institut Gallecs Institut Gaudí Institut Gelida Institut Guindàvols Institut Hug Roger III Institut J. Bau Institut J.V. Foix Institut Jaume i Institut Joan Brudieu Institut Joan Salvat-Papasseit de Barcelona Institut Josep Tapiró de Reus Institut la Garrotxa Institut La Pobla Institut La Sínia </p>
--	---

Escola Charlie Rivel	Institut La Valira
Escola Comtes de Torregrossa, d'Alcarràs	Institut Lacetania
Escola Cristòfor Mestre	Institut Lluís de Peguera
Escola del Bosc	Institut Manuel Sales i Ferré
Escola del Mar	Institut Mercè Rodoreda
Escola Doctor Alberich i Casas	Institut Milà i Fontanals
Escola Doctor Robert Camprodon	Institut Montsià
Escola EE Delta-Espiga	Institut Pere Fontdevila
Escola El Bosc de la Pabordia	Institut Rambla Prim
Escola el Miracle	Institut Ramon Casas i Carbó
Escola El Vinyet	Institut Salvador Vilaseca
Escola Els Tres Pins	Institut Serra de Miramar
Escola Estalella i Graells	Institut Serrallarga
Escola Frederic Godàs	Institut Terrassa
Escola Garona	Institut Tremp
Escola Guerau de Peguera	Institut Vinyes Velles
Escola intermunicipal del Penedès	Institut-Escola Turó de Roquetes
Escola Josep Baltà i Elias	La Salle Manresa
Escola Josep Veciana	La Trama
Escola Joviat	L'Espill
Escola La Cabana	Llar d'Infants Municipal Els Minairons
Escola la Draga	Òmnium Cultural
Escola La Valira	Sant Nicolau
Escola l'Antina (Torredembarra)	SE LIC
Escola l'Arrabassada Tarragona	Serveis Educatius del Gironès
Escola l'Assumpció	Serveis Educatius del Vallès Oriental II
Escola L'Era de Dalt (Tona)	Serveis educatius Vallès Occidental
Escola Les Parellades	Serveis Territorials d'Ensenyament a les Terres de l'Ebre
Escola Les Vinyes	SES Vallbona d'Anoia
Escola Lestonnac	Sindicat AMES
Escola Mare de Déu de Talló	Sindicat CCOO
Escola Maria Mercè Marçal	Sindicat UGT educació
Escola Maria-Mercè Marçal	Sindicat USTEC
Escola Marinada	SINS Cardener
Escola MD del Patrocini	TTP Associació Professional de Teatre per a Ots Públics / La Pera Llimonera teatre
Escola Mediterrani	Universitat de Girona
Escola Mn Albert Vives	Universitat Oberta de Catalunya
Escola Mont-roig	Universitat Politècnica de Catalunya
Escola Montsant	USEE Solsonès
	UVic-UCC
	Zona Escolar Rural Baridà-Batlilla

TALLERS DE CENTRE

Bon Soleil Lycée Français de Gavà	Escola Ignasi Melé i Farré
CEE Montessori-Palau	Escola Ítaca
Centre López vicuña	Escola Joan Baptista Serra
Centre Salesià Sant Josep	Escola Joan Maragall
CFA Barberà	Escola Josep Gras
CFA del Solsonès	Escola La Draga
CFA Jaume Tuset	Escola la Sínia
Col·legi El Roser	Escola la Trama
Col·legi Jesús, Maria i Josep	Escola l'Assumpció
Col·legi Lestonnac	Escola L'Era de Dalt
Col·legi Salesià Sant Joan Bosco	Escola Mare de Déu del Sòl del Pont
Col·legi Sant Josep	Escola Maria-Mercè Marçal
Col·legi Santa Teresa de Lisieux	Escola Mowgli
Col·legi Turó	Escola Muntanyola
EEE Àuria	Escola Oficial d'Idiomes
El Carme. APSEC	Escola Pardiniyes
EOI de Manresa	Escola Parroquial Nostra Senyora de Montserrat
Escola 25 de setembre	Escola Pepa Colomer
Escola Andersen	Escola Pia
Escola Arrels I	Escola Pia Balmes
Escola Arrels II	Escola Pia de Sarrià-Calassanç
Escola Baltà i Elias	Escola Pia Sant Antoni
Escola Bressol El Cirerer	Escola Pia Vilanova i la Geltrú
Escola Campclar	Escola Pilarín Bayés
Escola Casablanca	Escola Pinyana
Escola cingle	Escola Pompeu Fabra
Escola Concòrdia	Escola Quatre Vents
Escola d'Adults Apiària	Escola Riumar
Escola del Bosc	Escola Salvador Espriu
Escola Divina Providència	Escola Salvador Espriu
Escola Doctor Alberich i Casas	Escola Sant Domènec
Escola Doctor Ferrer	Escola Sant Ignasi
Escola Dolors Monserdà-Santapau	Escola Sant Jaume
Escola El Cim	Escola Sant Jaume de la FEP
Escola El Parc de l'aigua	Escola Sant Jordi
Escola El roure gros	Escola Sant Josep Teresianes
Escola Espai 3	Escola Sant Llorenç
Escola Frederic godàs	Escola Sant Nicolau
Escola Gabriel Castellà i Raich	Escola Sot del Camp
Escola Galceran de Pinós	Escola Teide

Escola Teresa Altet Escola Teresa Miquel i Pàmies Escola Víctor Català Escolania de Montserrat Escoles diocesanes de Tarragona FEDAC Súria Institut Abat Oliba Institut Anton Busquets i Punset Institut Campclar Institut Camps Blancs Institut Castellar del Vallès Institut Castellet Institut del Priorat Institut Els Pallaresos Institut Esteve Terradas i Illa Institut FP Sanitària Roger de Llúria Institut Jaume Callís Institut Josep Brugulat	Institut La Plana Institut Leonardo da Vinci Institut Lluís de Peguera Institut Mig-Món Institut Olorda Institut Pere Martell Institut Quercus Institut Roda de Berà Institut Serra de Miramar Llar d'Infants Municipal La Pau Secció d'Institut Vallbona d'Anoia Vedruna Escorial Vic Vedruna Mare de Déu del Carme ZER Baix Berguedà ZER Gavarresa ZER Montsià
--	---

ALTRES CENTRES QUE HAN FET APORTACIÓ AL DEBAT

Escola Tàber FEDAC Canet FEDAC Gironella FEDAC Horta FEDAC Manresa FEDAC Monistrol FEDAC Pont Major de Girona	FEDAC Sant Vicenç FEDAC Vic Grup FEDAC Institut Marta Mata Institut Pere Alsius i Torrent La Salle Premià de Mar
---	---

2.6. Aportacions a la plataforma Participa gencat

Als espais de la plataforma en línia Participa gencat habilitats per a la participació ciutadana en el debat Ara és demà, s'hi ha registrat 201 aportacions.

A la ponència "Els pilars del sistema educatiu" s'hi ha fet 60 aportacions, de les quals 56 han estat individuals i les altres quatre d'associacions i entitats. Les aportacions, de contingut ben divers, s'han centrat majoritàriament a tractar sobre educació inclusiva, família com a primer agent educatiu, equitat i qualitat, plurilingüisme i interculturalitat i augment del finançament del sistema educatiu.

La ponència “Arquitectura del sistema educatiu” ha rebut 33 aportacions, totes individuals, que s’han centrat a tractar les etapes educatives i les transicions entre etapes, la connectivitat en l’FP i les segones oportunitats.

Pel que fa a la ponència “El centre educatiu”, hi ha hagut divuit aportacions individuals. Els temes més tractats han estat els perfils professionals de suport a la tasca docent, el lideratge pedagògic i la governança, i l’autonomia de centre.

En relació a la ponència “El professorat”, s’han produït 57 aportacions, d’elles quals una de d’associacions i entitats. Tota la resta han estat aportacions individuals. Els centres d’interès de les intervencions han estat l’accés i l’avaluació a la carrera docent, la innovació i la formació docent, la motivació i la identitat del docent, el treball en equip i la revisió dels horaris.

Finalment, la ponència “L’alumnat” ha rebut 38 aportacions, totes individuals, que han girat al voltant de les estructures socials, la tecnologia, la integració de l’alumnat, el protagonisme de l’alumne en l’aprenentatge i l’influx educatiu de la família.

Pel que fa a les entitats i associacions, hi ha estat representades l’Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós, Fundesplai, Save the Children i l’Associació de Mestres de Religió de Catalunya.

Les propostes fetes a la plataforma Participa gencat s’han incorporat a l’apartat de resultats sense cap indicació de referència, juntament amb les propostes elaborades pels tallers territorials i de centre. En aquest sentit, s’han tingut en compte aquelles intervencions a la plataforma que contenien almenys una proposta concreta.

3.- RESULTATS

Les aportacions recollides durant els tallers territorials i tallers de centre es presenten agrupades pels diferents eixos de treball i, dins cadascun d’aquests, indicant a quina qüestió de les plantejades fan referència. Alhora, les aportacions per cada una de les qüestions plantejades s’han agrupat per grans conceptes.

3.1.- EIX 1: ELS PILARS DEL SISTEMA EDUCATIU

Quines estratègies proposeu per garantir la igualtat d'oportunitats i l'educació de qualitat a l'abast de tothom?

Més recursos i gratuïtat efectiva

- Incrementar la inversió en educació per garantir l'assoliment de fites i anivellar-se als nivells europeus, així com per garantir un model educatiu adaptat a les necessitats de la societat i innovador.
- Major volum de finançament per incrementar recursos humans, disposar de personal i recursos especialitzats, millorar infraestructures, formar al professorat, comptar amb millors materials, etc.
- Gratuïtat real per a totes les etapes del sistema educatiu no universitari perquè les actuacions siguin acurades i realistes atenent a les particularitats de cada centre segons el context i es promogui la innovació educativa.
 - o Establir un marc d'actuació per a l'organització i gestió de tots els centres docents públics a fi d'evitar la inequitat escolar, sobretot en una mateixa zona educativa. Facilitar un treball en xarxa entre centres propers amb relació a l'ús de les tecnologies per a l'aprenentatge, la formació del professorat, l'ús de propostes editorials o la programació curricular de les matèries.
 - o Universalitzar el préstec de llibres de text i materials didàctics
 - o Simplificar el procediment de concessió de beques i garantir-ne el pagament abans de l'inici de curs
 - En allò possible, supeditar la continuïtat de la concessió als resultats acadèmics
 - Als ensenyaments de 16 a 18 anys, introduir la validació del centre educatiu en la concessió de beques.
 - o Incloure l'exempció del pagament del menjador escolar d'acord amb el llindar de la pobresa relativa per a Catalunya

Equilibri entre centres educatius

- Garantir nivells de qualitat similars de tots els centres.

- Compensar mancances per equilibrar el sistema i garantir a les famílies una tria entre centres amb qualitat equiparable.
- Igualar condicions infraestructurals (espais i edificis).
- Equilibri real entre escoles públiques i escoles concertades (garantir transparència de les escoles concertades, i controls per evitar desequilibris entre escoles concertades i públiques).

Reduir les ràtios

Calen ràtios més baixes:

- Per mantenir fermes els pilars del sistema educatiu.
- Per garantir la igualtat d'oportunitats i afavorir la inclusió dels diferents perfils d'alumnat.
- Per permetre atencions més personalitzades i acompanyaments efectius.

Motivació i capacició de l'alumnat

- Valorar i reconèixer potencialitats i mèrits dels alumnes durant tota l'etapa educativa.
- Identificar i potenciar les capacitats i interessos de cadascú, potenciant fortaleeses i atacant debilitats.
- Motivar alumnes i potenciar capacitats a través d'històries d'èxit que demostrin que tothom pot avançar.
- Processos d'orientació motivadors i acompanyaments intensos i personalitzats.
- Deures atractius i de caràcter motivador.

Adaptació al context

- Promoure l'èxit educatiu, no solament l'escolar, i entendre la qualitat de l'educació en clau de proximitat al territori amb les característiques pròpies de cada context social i econòmic.
- Autonomia de centre per a la creació de projectes clars, adaptats a l'entorn i innovadors (amb llibertat de model organitzatiu i educatiu).
- Perfils professionals que s'adaptin a la complexitat, particularitats i necessitats del centre i el seu entorn.
- Autoavaluació amb indicadors que ajudin a entendre i afrontar les necessitats educatives específiques de cada centre.
- Conciliació i adaptació als horaris de l'alumnat.
- Garantir la possibilitat de formar-se al llarg de la vida, amb una oferta adaptada i de qualitat per a la formació d'adults.

- Dotar de major importància l'educació emocional i l'adquisició de valors.

Atenció a la diversitat

- Acceptar i atendre la diversitat com a premissa bàsica.
- L'adaptació passa per garantir la participació activa i l'aprenentatge.
- Distribució equitativa d'alumnes per evitar segregacions. Revisar zonificacions per evitar guetitzacions.
- Establir mecanismes de compensació per un repartiment equitatiu dels recursos destinats a atendre la diversitat.
- Més atenció als alumnes d'educació especial.
- Estratègies per afrontar el fracàs escolar: alternatives de graduació de l'alumnat que no assoleix l'ESO, mesures adaptades pels alumnes que no passen el Batxillerat, accions per a reintroduir al sistema educatiu als alumnes que han abandonat el sistema educatiu de forma prematura, etc.

Estabilitat del sistema educatiu

- La qualitat de l'educació i la igualtat d'oportunitats requereix d'un sistema educatiu estable i de mirades a llarg termini.
- Evitar la inestabilitat que suposa pel sistema educatiu els canvis periòdics de les lleis d'educació.
- Donar de major protagonisme les opinions i aportacions de professionals i experts en les reformes educatives.
- Pacte educatiu per garantir la continuïtat del sistema i evitar reformes educatives consecutives.

Treball en xarxa i comunitari

- Potenciar els plans d'entorn i el treball en xarxa dels agents educatius dels àmbits formal, no formal i informal i concebre de manera global el temps educatiu
- Adaptació al territori sumant visions de diferents actors (serveis socials, salut, entitats, administracions, centres educatius, etc), i adaptant actuacions a les particularitats territorials.
- Coordinació entre departaments per definir un horitzó comú.
- Adscriure professorat segons zones / equips (dimensió intercentres).
- Evitar competència entre centres i promoure cooperacions i treball compartit.

- Implicar la comunitat escolar en la presa de decisions i l'educació dels seus fills i ciutadans
- Equilibrar l'oferta d'activitats dels centres
- Compartir experiències d'aprenentatge
- Compartir viatges i estades entre centres
- Unificar la gestió de menjador per oferir un mateix servei al conjunt de centres de la mateixa zona

Equitat

- Facilitar recursos i possibilitats a les persones que més ho necessiten. Garantir que s'atenen els alumnes en situació o risc d'exclusió social.
- Garantir un repartiment equitatiu del finançament.
- Vincular l'equitat a la igualtat d'oportunitats i no a la igualtat de resultats.
- Aprenentatges personalitzats.
- Sistema de beques equitatiu, eficaç i controlat per evitar frau.
- Garantir un sistema educatiu equitatiu mitjançant inspeccions.
- Assegurar-se que tots els alumnes poden gaudir de totes les activitats.

Professorat

- Garantir bones condicions de treball del professorat: càrregues laborals raonables per assegurar una tasca educativa de qualitat, i amb recursos suficients al seu abast.
- Professorat motivat, amb vocació, compromès i amb majors nivells de reconeixement social.
- Millora de la formació a la universitat, per garantir una preparació òptima per afrontar la complexitat de la societat actual.

Igualtat de gènere

- Plans d'actuació per promoure la igualtat de gènere dins el sistema educatiu.
- Evitar diferències de gènere a l'hora d'escollir itineraris formatius.
- Acabar amb el sostre de vidre amb què es troben les dones en el desenvolupament de les seves carreres acadèmiques i professionals.
- Incrementar el volum de dones presents en els llocs de direcció dels centres educatius.
- Evitar la segregació per sexe.

Jornada escolar

- Facilitar els àpats de migdia a casa i escurçar l'horari de dedicació a les activitats extraescolars a la tarda.
- Afavorir l'acció de incorporació de professionals especialitzats i facilitar l'ús social de les instal·lacions escolars.
- Completar la franja horària de la tarda amb activitats de caire educatiu i gratuïtes en aquells centres que optin a l'horari intensiu.
- Canviar l'horari continuat de secundària i batxillerat per un horari amb una pausa curta per dinar.

Avaluació externa

- Implantar una avaluació externa dels resultats acadèmics, independent de l'administració educativa, amb indicadors clars i coneguts, i resultats públics.

Quins són els elements per aconseguir la inclusió a l'aula, el centre, l'entorn i el sistema educatiu?

Concepte inclusió

- Nova mirada per adaptar el concepte a la realitat social actual:
 - o La inclusió no és assimilar, sinó acollir i acceptar la diversitat.
 - o Repensar els suports actuals a la inclusió.
 - o Necessitar d'afrontar i promoure la inclusió a través del treball en xarxa i projectes comunitaris (necessitat de metodologies participatives).
 - o Tenir en compte la gran diversitat de l'alumnat, i que existeixen necessitats educatives "per dalt" i per baix".
 - o Promoure valors en positiu i donar més importància a les emocions.

Equitat

- Evitar la segregació per origen, religió o nivell econòmic.
- Plantejar agrupacions diferents a les edats (nous criteris d'agrupació).
- Garantir detecció precoç de necessitats específiques d'alumnes.
- Evitar competitivitat entre centres concertats i públics.

- Revisar criteris de puntuació i trencar percepcions negatives vers certes escoles.
- Desenvolupar projectes d'èxit a escoles actualment estigmatitzades.

Escolarització

- Treballar l'escolarització per zones educatives amb la implicació de la direcció de cada centre en la millora de la zona i amb la interlocució de l'administració.
- Fomentar la universalització de l'escolarització obligatòria i no obligatòria entre els col·lectius més vulnerables mitjançant campanyes de sensibilització i informació.
- Fomentar la provisió de serveis compartits entre municipis rurals per assegurar l'escolarització de 0-3 anys.
- Revisar els criteris de preinscripció per evitar fraus i discriminacions
- Limitar les ràtios
- Reservar places de matrícula viva i NEE per redistribuir alumnat al conjunt de centres de la zona i garantir-ne una bona gestió.
- Promoure el model de contracte-programa amb centres concertats perquè s'incorporin a la redistribució d'alumnat: objectius i suports.
- Assumir els centres de manera distribuïda la incorporació d'alumnat d'origen estranger

Servei d'Educació de Catalunya

- Garantir el dret a l'elecció de centre per part de les famílies en funció de l'interès que els despertin els PEC dels centres a què puguin optar per zona educativa.
- Simplificar el sistema educatiu actual amb una xarxa única que inclogui les actuals escoles públiques, concertades i privades així com altres agents educatius formals i no formals i altres agents socials.
- Revisar la signatura o la renovació de concerts amb escoles que segreguen per sexe.

Equips professionals

- Formació permanent i especialitzada del professorat.
- Garantir la identificació de necessitats educatives i la capacitat de sensibilitzar l'alumnat.

- Docències compartides (2 professors per aula) per facilitar acompanyaments, la inclusió d'alumnes d'origen estranger i atendre dificultats d'aprenentatge.
- Incorporar nous perfils professionals als centres, segons la seva complexitat:
 - o Administrador econòmic.
 - o Psicòleg o psicopedagog: lliure de càrrega lectiva, per assessorar en atenció a la diversitat, agilitar-ne tràmits i acompanyar alumnat amb atenció individualitzada
 - o Educador social
 - o Mestre d'educació especial
 - o Animador sociocultural (AFA)
- Tècnic de laboratori
- Menys hores lectives i més temps per preparar i adaptar materials i recursos.
- Coordinació entre equips professionals:
 - o Per adaptar les metodologies a les diferents necessitats educatives.
 - o Per promoure valors i projectes educatius de caràcter inclusiu.
 - o Per redefinir tasques, delimitar funcions i adaptar la distribució del temps.

Treball en xarxa i amb l'entorn

- Desenvolupament de Plans Educatius d'Entorn.
- Promoure la inclusió no només des de l'escola, sinó des de col·laboracions amb els diferents agents de l'entorn (salut, serveis socials, entitats i associacions, CSMIJ, empreses del territori, administracions, etc).
- Consolidar l'escola com a element socialitzador, també en horari extraescolar.
- Comptar amb la participació del personal no docent dels centres educatius.

Necessitats educatives

- Fixar objectius d'educació inclusiva per a l'eliminació progressiva dels centres d'educació especial en dues legislatures.
- Potenciar la detecció precoç de deficiències a l'Ensenyament Infantil per part de personal qualificat i aplicar-ne el tractament com abans millor.
- Considerar els trastorns del llenguatge i/o de comunicació i els retards greus del llenguatge com a necessitats educatives especials a fi de proporcionar-hi suport especialitzat.
- Descriure els retards moderat i lleu del llenguatge de manera específica.

- Incorporar logopedes als EAP per a l'elaboració dels informes sobre trastorns del llenguatge.

Educació en el lleure

- Garantir el desplegament normatiu pel que fa a l'àmbit del lleure educatiu tal i com marca l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Llei d'educació (LEC).
- Integrar l'educació en el lleure en el treball en xarxa de la zona educativa
- Garantir l'accés de tots els infants a activitats de lleure educatiu de qualitat, inclusiu i plural, tant dins com fora del centre escolar, augmentant les activitats que ofereixen directament les administracions

Quin tractament del plurilingüisme i la interculturalitat cal en l'educació per a preparar la ciutadania per a una societat democràtica i plural?

Promoció del plurilingüisme

- Assumir el plurilingüisme com a element clau i transversal de l'educació i viure la diversitat lingüística com un valor.
- Adaptar-se al plurilingüisme de l'entorn com a estratègia per a promoure la cohesió social.
- Reconèixer les diferents llengües existents, prenent el català com a llengua vehicular.
- Garantir l'organització d'activitats educatives encaminades a promoure el plurilingüisme.
- Revisar metodologies per incrementar la pràctica en l'aprenentatge de les llengües (en detriment de la part magistral).
- Iniciar l'aprenentatge de llengües estrangeres en edats primerenques.
- Millorar la qualitat dels ensenyaments acadèmics de llengües estrangeres per assumir plenament des del sistema educatiu la formació en la competència en anglès.
- Garantir els recursos econòmics per estendre el canvi metodològic en l'educació de les llengües estrangeres: grups reduïts i més personal docent.
- Millorar la competència en llengües estrangeres del professorat, ja a la formació inicial.
- Estendre l'ús vehicular de l'anglès a assignatures no lingüístiques, també a primària
- Promoure l'acreditació d'anglès entre l'alumnat

- Millorar la presència de l'alemany com a llengua estrangera en els centres educatius
- Incorporar a l'expedient acadèmic de l'alumnat el nombre d'hores i la participació en projectes, premis i intercanvis en llengües estrangeres.
- Promoure el plurilingüisme com a eix transversal en totes les matèries

Reconeixement de la diversitat cultural

- Incidir en el respecte a la diversitat de l'alumnat promovent la heterogeneïtat en tots els àmbits i organitzacions que afectin als processos educatius.
- Dotar de més prestigi la interculturalitat, en tant que valor i element de riquesa per al sistema educatiu. Treballar a favor de la interculturalitat, entenent que és una oportunitat i en cap cas un perill.
- Identificació i coneixement de les diferents cultures i procedències per facilitar-ne un reconeixement social i simbòlic.
- Afavorir la sensibilització i la pedagogia vers la interculturalitat a través d'activitats específiques, que aprofitin el bagatge i coneixement dels alumnes i les famílies d'origen estranger.
- Garantir que els centres educatius formin part activa d'un entorn multicultural.
- Estimular el coneixement propi entre famílies d'orígens diversos mitjançant intercanvis culturals que promoguin la integració.
- Aposta per aprenentatges vivencials de la cultura catalana per facilitar la integració i la inclusió.

Educació religiosa

- Garantir un tracte igualitari de totes les religions.
- Proporcionar una educació religiosa que respongui a la mentalitat actual, deslligada de dogmatismes moralitzants i fixada en la fenomenologia religiosa i la història de les religions, que contribueixi a configurar una mentalitat lliure, responsable, raonada, relativa i no dicotòmica.
- Cultura religiosa
 - o Introduir la matèria de Cultura religiosa, fonamentada en la diversitat de confessions religioses i el respecte, amb presència en totes les etapes educatives no universitàries.
 - o La matèria de Cultura religiosa hauria de ser impartida per professionals que acreditin coneixements específics en diversitat religiosa.

- Desenvolupar el currículum de Cultura religiosa a partir dels treballs d'una comissió formada per representants de les comunitats religioses, pedagogs, experts en ciències de les religions i docents amb experiència en la matèria.
- Integrar Cultura religiosa a l'àrea de cultura i valors

Educació artística

- Introduir i potenciar l'educació audiovisual

Educació cívica

- Introduir l'educació de les tasques domèstiques: neteja, cuina i reciclatge

Educació digital

- Introduir l'educació digital:
 - Canvi de mentalitat: de recurs didàctic a pilar del sistema educatiu
 - Educació en l'ús de les tecnologies digitals.
- Aprofitar les aportacions de les tecnologies i les xarxes socials per a finalitats d'ús educatiu.

Professorat

- Professors com a transmissors del respecte a la diversitat i a la diferència. Entendre la interculturalitat i el plurilingüisme com a un element clau de la tasca pedagògica.
- Formació en llengües adreçada al professorat i incorporació de personal nadiu.
- Professors amb nivells de coneixement òptims pel que fa a la didàctica i ensenyament de segones llengües a través de mètodes adaptats i útils.
- Facilitar el reconeixement i la posada en valor per part dels alumnes de les diferents llengües, cultures i religions.

Equitat

- Conscienciació i sensibilització en relació a les oportunitats que ofereix la diversitat.
- Afavorir la diversitat amb repartiments equitatius dels alumnes: repartiment equilibrat de l'alumnat d'origen estranger mitjançant mesures de compensació i reequilibri.

- Facilitar la mobilitat de l'alumnat per garantir igualtat d'oportunitats i diversitat.
- Evitar diferències i desequilibris entre centres públics i concertats.
- Reduir ràtios (treball amb grups reduïts) per facilitar el reconeixement de la interculturalitat i el plurilingüisme.

Revisar metodologies i estratègies

- Integrar famílies de diferents cultures i que parlen llengües diferents a l'escola. Cal una participació real dels diferents col·lectius per potenciar la interculturalitat i el plurilingüisme.
- Garantir un bon sistema d'acollida de les famílies nouvingudes.
- Afavorir metodologies actives en els processos d'aprenentatge, i potenciar l'ús de les tecnologies en aquest sentit.
- Revisar projectes lingüístics dels centres.
- Dotar de més pes el concepte ciutadania i reduir la pressió pel currículum.

Més recursos

La promoció del plurilingüisme i el reconeixement de les diferents cultures requereixen més recursos per:

- Formar i capacitar docents.
- Equilibrar els centres educatius i reduir les diferències.
- Facilitar l'acollida de l'alumnat nouvingut.
- Desenvolupar plans individuals d'aprenentatge.
- Recuperar accions com les classes de suport de català o l'aula d'acollida.
- Promoure nous recursos didàctics.

Com es pot enfortir el rol de la família amb relació a l'educació? Com s'ha de vehicular la seva participació en la presa de decisions sobre polítiques educatives?

Vinculació centre educatiu – família

- Assumir la necessitat i importància de conèixer l'opinió de les famílies. La seva opinió esdevé clau per prendre decisions més eficients.
- Obertura de les escoles a les famílies mitjançant: espais de coneixença mútua, espais de debat, implicació de les famílies en els Plans Educatius de Centre,

- espais físics a disposició de les famílies, activitats escolars com ara tallers mensuals amb la participació de famílies i fillsetc.
- Apoderar els Consells Escolars dotant-los de més pes i utilitat.
 - Potenciar les AMPA.
 - Facilitar la vinculació racionalitzant els horaris laborals i promovent la conciliació.
 - Majors nivells de seguiment i suport a les famílies per part dels centres educatius.
 - Necessitat de garantir vinculació amb les famílies a secundària
 - Traspàs d'informació valuosa i útil a les famílies.
 - Atenció especial a la vinculació amb famílies nouvingudes, a través de plans d'acollida.
 - Fomentar la participació de les famílies més allunyades culturalment de l'entorn escolar mitjançant el seguiment efectiu del contracte de corresponsabilitat.
 - Oferir formació d'adults i mediació a les famílies que ho necessitin perquè puguin ajudar els seus fills a primària

Rol actiu de les famílies

- Famílies més participatives en tant que actors rellevants de la comunitat educativa.
- Participació activa de les famílies, facilitar-ne la presència puntual a l'aula i el coneixement de la realitat del centre mitjançant la participació en les activitats escolars, amb coneixement dels límits i directrius pautades pels projectes educatius i el professorat.
- Famílies corresponsables i compromeses amb l'educació en tant que referents per als alumnes.
- Participació continuada i quotidiana (voluntariat, activitats col·laboratives de tarda, etc).
- Major presència de les famílies al Departament d'Ensenyament i a d'altres institucions.

Espai comunitari

- Escola oberta a les famílies, i a la comunitat. Cal ampliar el concepte "comunitat educativa" incorporant agents com entitats, administracions locals, famílies, etc.

- Escola i professorat participant fora de l'aula i implicats amb l'entorn, mitjançant participació activa en projectes i activitats comunitàries.
- Garantir un rol rellevant de les famílies en projectes comunitaris i d'entorn.

Pedagogia i aprenentatge

- Potenciar la confiança mútua entre escola i família. Recuperar complicitats i empatia.
- Nova mentalitat. Aprendre a participar i canvis de perspectiva en els processos d'escolta.
- Necessitat de sumar visions diverses i de caminar cap a una mateixa direcció.
- Normalització de noves realitats socials i tipologies diverses de família.
- Trencar els binomis usuari-família i escola-prestadora.

3.2.- EIX 2: ARQUITECTURA DEL SISTEMA EDUCATIU

Quins canvis proposaríeu en l'estructura de les etapes educatives per garantir l'èxit i la formació al llarg de la vida?

Educació Infantil

- Posar en valor la família i la integració pedagògica augmentant la interrelació entre escoles bressol i centres de primària.
- Major flexibilitat i adaptabilitat entre escoles bressol i famílies.
- Respectar l'estadi evolutiu de l'infant, sense avançar processos.
- Mantenir la durada actual del cicle 0-3 d'infantil; dotar-la de cobertura universal i dels serveis d'acompanyament en la criança per a les famílies.
- Mantenir l'acabament del cicle als sis anys.
- Orientar-la cap a models que defugin l'assistencialisme i que reconeguin la qualitat i utilitat dels models educatius de les escoles bressol.

Educació Primària

- Major flexibilitat en l'ensenyament primari per tal que els alumnes marquin els ritmes del currículum i no a la inversa.
- Gratuïtat per a tothom per tal de garantir la igualtat d'oportunitats.
- Dotar de major importància l'orientació a l'alumnat durant l'educació primària per potenciar habilitats i capacitats.
- Jornada continuada i oferta d'activitats extraescolars, sobretot de reforç, subvencionades per administracions locals.
- Ser molt curosos si l'inici es passa als 5 anys, o no fer-ho.
- Allargar l'etapa fins als 14 anys (com abans), incorporant un període d'acompanyament a l'alumne.
- Romandre més temps a l'escola i evitar el canvi de centre.

Educació Secundària

- Facilitar que els alumnes descobreixin els seus interessos a partir de més flexibilitat. Cal una organització de l'etapa més flexible.
- Cal fer un pas endavant en polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral per mantenir l'acompanyament i els serveis en el pas de primària a secundària.

- Vetllar perquè els alumnes de 1r i 2n d'ESO segueixin a les escoles (sobretot a l'àmbit rural) Activar programes de tutorització dels alumnes que perden el ritme a l'ESO, i oferir alternatives més professionalitzades als alumnes que no encaixen.
- Diversificar itineraris per facilitar l'obtenció del graduat escolar.
- Evitar excés d'assignatures optatives ja que treuen temps a les instrumentals.
- Promoure avaluacions als instituts amb més fracàs escolar.
- Introduir una sortida d'FP al darrer curs de secundària, destinat als alumnes en risc d'abandonament i als que no superen l'etapa.

Educació no obligatòria

- Millorar els processos d'orientació de l'alumnat, i connectar millor els instituts, els centres de Formació Professional i les empreses.
- Afavorir la Formació Professional integral però en diferents centres. Replantejar les metodologies d'ensenyament a Batxillerat. Fer-lo més competencial i reduir el protagonisme de les classes magistrals.
- Fomentar el Batxillerat tecnològic i artístic per mostrar que són opcions amb oportunitats.
- Ampliar els anys de Batxillerat a 3, donat que existeix un salt molt significatiu entre Secundària i Batxillerat.
- Revisar les polítiques de beques dels 16 als 18 anys, per evitar l'exclusió de persones interessades a estudiar.
- Introduir al batxillerat pràctiques pròpies de la modalitat a fi d'anticipar la professionalització en aquests estudis.
- Introduir la batxillerat estades d'empresa a fi de facilitar l'orientació dels estudiants cap als estudis superiors i la professionalització.
- Modificar les PAU, i convertir-les en proves competencials.
- Currículum més obert a la universitat.
- Oferir un ventall ampli d'assignatures durant el primer curs d'universitat, per ajudar a decidir a l'alumne què vol estudiar.
- Cercar nous sistemes de finançament de les universitats.
- Els estudis de Formació Professional Bàsica, un cop exhaurides les possibilitats acadèmiques de secundària, haurien de ser de dos cursos i conduir únicament als ensenyaments d'adults o bé permetre la reincorporació a l'educació superior

- Caldria crear una FP Bàsica a temps parcial per compatibilitzar-la amb una feina.
- Afegir un curs al Grau Superior de Formació Professional (3 anys) per poder realitzar Formació Dual
- Introduir en la Formació Professional de Grau Mitjà una aproximació al món laboral i a l'economia de l'àrea geogràfica del centre per mantenir la proximitat del centre com a alternativa a la formació de grans centres d'FP de Grau Superior i Batxillerat.
- Eliminar el curs pont d'accés entre FP de grau mitjà i FP de grau superior de la mateixa branca.
- Crear i/o potenciar centres específics de formació professional integrada, adaptats a la Llei de formació i qualificació professional, a partir de la col·laboració entre els Departaments d'Ensenyament i de Treball, amb una oferta integrada adaptada a empreses i persones.

Coordinació entre etapes

- La Secundària s'ha de nodrir del funcionament de la Primària, per garantir la coherència del projecte educatiu.
- Cal fomentar la coordinació entre Primària i Secundària per mantenir un mateix model metodològic.
- Canvis de Primària a Secundària més graduals, reformulant metodologies i organització dels instituts.
- Disposar d'un institut de referència per cada escola pública, per mantenir continuïtat i adaptació del projecte educatiu, i reduir la regulació del currículum per part del Departament d'Ensenyament.
- La coordinació entre departaments ha de ser real i efectiva.

Millores transversals

- Plantejar canvis en l'estructura de les etapes educatives pensant en metodologies i avaluacions, i no tant en franges d'edat. Alhora, pensar en l'edat biològica, i no tant en termes cronològics.
- Promoure una reflexió profunda per definir etapes educatives a partir del principi d'inclusió i tenint en compte les competències a aprendre
- Cal respectar els diferents ritmes i formes d'aprenentatge, i canviar l'estructura i la dinàmica de les classes per tal de facilitar l'adquisició de competències.

- Revisar normativa (m² per aules, o àrea per alumne dins les aules) per adaptar els centres a reformes educatives.
- Estructurar el sistema educatiu en cicles de tres cursos:
 - o 0-3: Bressol
 - o 3-6: Preescolar
 - o 6-9: Primària
 - o 9-12: Bàsica
 - o 12-15: Secundària
 - o 15-18: Específica
 - o 18-21: Superior
 - o +21: Postgraus i doctorats
- Crear una base de dades on quedi reflectida la vida escolar de l'alumne, accessible al tutor i a la família
- Amb la dotació econòmica corresponent, fixar les ràtios en aquestes quantitats:
 - o Bressol: 12
 - o Preescolar: 15
 - o A partir de Primària: 20
- Realitzar un estudi d'impacte i de transformació dels canvis proposats per la ponència en l'arquitectura del sistema educatiu, específicament en relació a les franges d'edat que es proposa que concorrin en els diferents tipus de centres.
- Convalidar acadèmicament els ensenyaments extraescolars de música i esportius.
- Canviar la temporalització de l'alumnat i agrupar-lo no pas per any natural sinó per cicle coincident amb el curs (nascuts entre l'1 de juliol i el 31 de juny de l'any següent)
- Incloure transversalment al currículum matèries sobre educació emocional, creixement personal, autoconeixement, lògica, memòria, organització, habilitats socials, etc.
- Noves metodologies d'ensenyament per millorar habilitats socials i potenciar el treball en equip i col·laboratiu.
- Tenir en compte l'ensenyament en Educació Especial (no esmentat a la ponència) i la formació d'adults.
- Garantir una bona planificació dels espais.

Conciliació

- Evitar que les famílies “deleguin” l’educació dels seus fills a la institució escolar. Això requereix de canvis culturals, socials i laborals per garantir l’acompanyament de les famílies en l’educació.
- Fer jornada continuada en totes les tipologies de centres, amb l’objectiu d’evitar la competència entre els centres. Això no es pot assolir sense una adaptació del context per tal que sigui possible, ampliant els recursos que afavoreixin l’eficàcia i això passaria per canvis en els horaris de l’esfera laboral.
- Posar en valor el paper de les famílies amb fills de 0 a 2 anys, ampliant permisos de maternitat / paternitat i garantint que se’n puguin fer càrrec.
- Cal que l’etapa de 0 a 6 anys sigui flexible en funció de les necessitats horàries de les famílies.
- Política educativa que vetlli perquè els infants passin més temps amb la família, i reduir les jornades laborals durant les primeres edats

Quines accions de col·laboració han d’establir-se amb els agents que intervenen en l’educació des dels àmbits sanitari, de benestar social, de justícia, etc?

Estructures de coordinació

- Crear estructures de coordinació estables entre els diferents agents.
- Facilitar la coordinació amb els agents externs que atenen els alumnes.
- Ajuntaments exercint rols de lideratge de les estructures de coordinació.
- Aprofitar a diversitat d’actors presents a les estructures de coordinació (famílies incloses) per evitar que els joves perdin oportunitats.
- Vetllar perquè les estructures garanteixin continuïtat pedagògica entre etapes, i valoracions compartides de les mancances i necessitats no cobertes dels alumnes.
- Estructures que disposin de comissions / grups de treball que relacionin els sectors educatiu i empresarial.
- Definir la figura del coordinador de centre (referent i amb capacitat de decisió), i convertir els EAP en figures de mediació

Espais de treball conjunt

- Creació i desenvolupament d’espais de coordinació interdisciplinària que treballin de forma efectiva. Sobretot als centres de màxima complexitat.

- Garantir la presència als espais de treball conjunt de serveis com CDIAP, CSMIJ, EAP, SS, EAIA, ABS per tal que tinguin presència efectiva als centres educatius. Es considera imprescindible la presència d'agents vinculats amb la salut, l'àmbit social i la justícia.
- Promoure mecanismes i espais per implicar, també, a les entitats de l'entorn per tal que juguin un rol de complement absolutament necessari.
- Implicar tots els agents socials per tal d'aconseguir la plena conciliació laboral / escolar.

Treball en xarxa

- Promoure el treball en xarxa, també amb les empreses, per crear sinergies que impactin en el benestar i evolució dels alumnes, i que generin resultats.
- Promoure i garantir l'efectivitat del treball en xarxa a través de Plans Educatius d'Entorn. El treball amb l'entorn és imprescindible per tractar aspectes com els valors, els hàbits, la justícia, etc.
- Dotar de la importància que es mereix el treball en xarxa anant més enllà del traspàs d'informació i promovent coordinacions efectives i treball compartit.
- Afavorir treball en xarxa d'alguns professors amb altres actors, i convertir les escoles en agents proactius que promoguin i motivin treballar de forma col·laborativa amb l'entorn.
- Garantir el treball en xarxa entre agents especialitzats (CSMIJ, EAP, centres de salut, etc) i professors per atendre casos d'alumnes amb necessitats educatives especials.

Instruments

- Disposar de protocol senzill de coordinació entre agents i centres per agilitzar les actuacions amb alumnes i famílies vulnerables. Cal disposar d'instruments per garantir la detecció precoç de necessitats.
- Definir sistemes de col·laboració entre els àmbits de la salut, l'escola i els serveis socials, a través de convenis.
- Estudiar la incorporació de personal sanitari als centres per tractar temes de mala alimentació, al·lèrgies, primers auxilis, etc.
- Generar canals eficients de traspàs d'informació entre agents, per exemple per assegurar intervencions ràpides quan sigui necessari.
- Disposar de diagrames de fluxos i persones de referència per cada tema.

- Acompanyament a l'alumnat de secundària menor de 15 anys, per part de l'Institut Obert de Catalunya.
- Elaboració compartida de plans de treball personalitzats.
- Afavorir l'organització compartida d'activitats extraescolars.

Gestió i recursos

- Cal una major inversió per promoure i facilitar les coordinacions entre agents diversos.
- Més ajuts econòmics i major orientació familiar.
- Sistema de beques i ajuts per a totes les etapes educatives.
- Més recursos per als EAP, actualment sobresaturats.
- Reduir la burocràcia per incrementar la rapidesa en l'acció i facilitar la flexibilitat.
- Major incidència dels serveis socials en el seguiment de les famílies.
- Disposar de centres d'educació especial de referència per als centres "ordinaris".

Quines característiques ha de tenir la formació professional per respondre als reptes actuals i futurs, aconseguir una millor adaptació al mercat laboral i incrementar el nivell formatiu de la població?

Prestigi i efectivitat

- Reformar el sistema de formació professional (FP a partir d'ara) per tal que sigui més efectiu i útil. La reforma ha de servir per dotar l'FP de la importància i exigència que es mereix.
- Convertir Catalunya en capdavantera en el procés de posar en valor i prestigiar l'FP, sobretot la dual.
- Bons processos d'orientació i guiatge cap a l'FP per tal que l'alumnat sigui capaç de trobar les seves oportunitats, entenent l'FP com una sortida d'èxit al món laboral.
- Incentivar el valor de l'FP donant-la a conèixer en major mesura a la comunitat educativa i específicament entre el professorat d'institut, a fi de fomentar-la des de secundària. Dignificar i promoure valoracions positives de l'FP, sobretot al si de les famílies. Cal trencar percepcions socials negatives i poc ajustades a la realitat convertint l'FP en una opció atractiva.

- Generar bona informació i espais on l'alumnat potencial pugui tenir un primer contacte i conèixer a fons l'FP.

Enllaç amb la realitat socioeconòmica del territori

- Vincular les necessitats socials i econòmiques amb els plans formatius de l'FP, i vincular-los amb la realitat del país en general i del territori local en particular.
- Presència de l'empresa a l'FP per connectar itineraris amb sortides laborals. Cal treball conjunt amb el món professional en el disseny de l'oferta.
- Augmentar l'oferta formativa de l'FP adaptant-la a la demanda del territori.
- Treballar l'FP des de perspectives comunitàries per implicar més els agents que hi intervenen.
- Interconnectar més i millor el batxillerat, l'FP i el mercat laboral.
- Flexibilitzar-la per facilitar la detecció d'interessos i necessitats de joves i empreses.
- Adaptar l'FP a la cultura i el context actual, mitjançant orientacions finalistes i oferta diversificada. L'adaptació també ajudaria a revaloritzar l'FP.

Formació Professional Dual

- Necessitat de consolidar, posar en valor i millorar l'FP dual. Cal una FP dual amb garanties i prestigiosa.
- Prendre de referència experiències d'èxit d'altres països de la Unió Europea a l'hora de definir millores.
- Garantir que es combina de forma efectiva la formació amb l'aprenentatge pràctic.
- Fugir dels abusos a les pràctiques. Establir un control sindical dels alumnes practicants. FP dual amb el compromís de les empreses d'establir relacions laborals ajustades a la llei.
- Respondre, a través de l'FP dual, a diferents tipus d'interessos socials.
- Totes les especialitats de l'FP haurien de ser duals.

Gestió i recursos

- Destinar suficients recursos econòmics per disposar d'una FP en condicions
- Millorar les competències del professorat de l'FP, i vincular-los més amb el món empresarial. Cal professorat preparat per motivar i desenvolupar projectes de centre clars i útils.

- Disposar d'elements de flexibilitat per facilitar el pas de batxillerat a cicles formatius, i a la inversa.
- Ampliar l'oferta formativa de grau mitjà per establir més relacions amb estudis posteriors de grau superior.
- Treballar per projectes.
- Facilitar la mobilitat dels alumnes per facilitar l'estudi de FP que interessin ubicats a comarques veïnes, sobretot quan les capacitats empresarials del territori són limitades.
- Potenciar programes de mobilitat europea.
- Incorporar l'FP adaptada, per a persones amb discapacitat.
- Incrementar l'oferta d'estudis professionals a distància.

Quins canvis cal introduir en el sistema educatiu amb relació als itineraris formatius per oferir noves oportunitats als alumnes que ara abandonen?

Oferta formativa

- Millorar l'oferta formativa, fent-la més flexible, pràctica i amb metodologies més modernes i adaptades.
- Oferta formativa equilibrada i descentralitzada al territori, i més oferta d'ensenyament en línia.
- Ampliar l'oferta formativa a final d'ESO amb programes adaptats definits conjuntament amb el Departament de Treball.
- Valoritzar l'FP, i entendre la necessitat que l'ESO filtri millor els alumnes que van cap a GFP o Batxillerat.
- Disseny i desenvolupament de tallers formatius d'activitats professionals
- Crear noves ofertes formatives on els alumnes que tenen un Pla Individualitzat però que no estan preparats per al Batxillerat o un Grau Mitjà puguin seguir desenvolupant la seva trajectòria acadèmica.
- Programes de diversificació curricular.
- Respostes formatives noves per reduir l'escletxa digital.
- Ampliar l'oferta d'itineraris específics per a l'alumnat de 14/15 anys que té dificultats.
- Incrementar l'oferta formativa adreçada a joves sense graduat escolar.
- Disposar d'una nova oferta pel que fa a la formació de persones adultes.

Orientació i suport

- Disposar d'instruments per conèixer i integrar totes les realitats que es produeixen al llarg de la carrera educativa de l'alumne.
- El professorat ha de conèixer les diferents opcions per ajudar i orientar l'alumne i mostrar-li les diferents possibilitats existents.
- Servei específic per orientar els alumnes al final de l'etapa obligatòria, extern al centre i amb visió de territori.
- Crear itineraris i sortides més personalitzades de cada alumne en relació amb el currículum competencial.
- Assessoraments per a la transició a la vida adulta i laboral.
- Detecció precoç i suports per als alumnes en risc d'abandonament.

Transmissió de valors

- Replantejar el currículum des de l'òptica de les intel·ligències múltiples i l'educació emocional, transcendint continguts i àrees.
- Treballar la cultura de l'esforç en tots els cicles, com a valor fonamental per a superar-se.
- Incloure la filosofia a primària i infantil. No treballar els clàssics, sinó la filosofia i el pensament racional.
- Treballar l'espiritualitat i la dimensió transcendent de la persona (*mindfulness*).
- Fomentar el treball en grup i la innovació, com a valors i conceptes claus de la realitat actual.

Generació d'oportunitats

- Generar espais de segones oportunitats per als joves que van marxar del sistema educatiu per treballar, per tal que puguin tornar a l'institut.
- Incloure els centres de formació d'adults dins l'arquitectura del sistema educatiu, com a alternativa.
- Crear noves oportunitats amb ensenyaments més manipulatius per tal de no estigmatitzar alumnes de 12 anys que no mostren interessos acadèmics.
- Facilitar que alumnes de 14 anys puguin accedir a itineraris diferents de l'ESO.
- Crear escoles d'adults vinculades al mercat laboral per oferir segones oportunitats.

Gestió i recursos

- Becar l'alumnat per tal que pugui estudiar en funció de les seves preferències i aptituds.
- Disposar dels recursos eficients per evitar que cap alumne quedi exclòs.
- Incrementar les plantilles amb personal no docent per treballar altres opcions educatives.
- Definir continguts curriculars més abastables i viables.
- Treball conjunt entre Ensenyament i Ocupació per abordar l'abandonament, i millors coordinacions entre centres de secundària i de formació d'adults.
- Implicar les famílies per facilitar la detecció precoç d'alumnes en risc d'abandonament.

3.3.- EIX 3: EL CENTRE EDUCATIU

**Cap a quina concepció d'autonomia de centre penseu que s'ha d'evolucionar?
Quines necessitats d'avaluació tindran els centres en el futur?**

Més autonomia

- És necessària més autonomia en general per poder tenir en compte les necessitats de cada centre. Es tracta de millorar la gestió dels centres pel que fa a l'organització del currículum, els horaris, els espais, la pràctica docent, etc.
- L'autonomia de centre s'ha d'entendre com un instrument per garantir l'equitat i la qualitat de l'ensenyament, i per respondre a les necessitats d'un alumnat divers.
- Definir l'autonomia del centre a partir de la concreció dels objectius i finalitats educatives descrites al PEC, com a resultat d'un procés participatiu de tot el professorat i prenent com a centre l'alumnat en la seva globalitat.
- Potenciar, mitjançant més autonomia, projectes educatius on l'alumnat estigui còmode en el seu centre.
- L'autonomia de centre s'ha d'adaptar a cada entorn, i plantejar-se amb la finalitat de millorar els resultats acadèmics.
- Reforçar l'autonomia dels centres d'entorn complex perquè puguin augmentar els recursos dedicats a l'equip directiu i dissenyar el seu equip docent a partir de l'avaluació i reconeixement dels docents.
- L'autonomia s'ha de presentar i viure com una premissa per a la col·laboració i complementació entre centres.
- L'autonomia de centre ha d'anar acompanyada de lideratge pedagògic. Esdevé bàsic per exercir l'autonomia al servei de la millora dels processos.
- L'autonomia suposa major llibertat i major grau de confiança, però alhora, cal establir mecanismes de control per assolir uns nivells mínims. L'autonomia, doncs, no ha de ser total, ha de tenir uns límits bàsics i controls ja que no hi ha garanties que tots els projectes educatius siguin bons.
- Establir un pilotatge per desplegar la plena autonomia en la gestió d'uns quants centres seleccionats i en paral·lel oferir una formació rigurosa pels nous

directors. Avaluar l'experiència i transferir les dades dels resultats reeixits a altres centres.

- La transparència hauria d'esdevenir un requisit fonamental.

Objectius compartits

- Els objectius del centre han de ser compartits per l'equip. Cal promoure la participació dels equips per definir una visió comuna.
- El projecte educatiu també ha de ser compartit i acceptat per tothom que treballi al centre.
- La democràcia al claustre és necessària, entesa com la capacitat d'arribar a un consens entre l'administració, el claustre, el consell escolar, etc.
- La direcció ha d'incorporar les visions de diversos professionals i d'agents de l'entorn educatiu per alinear el projecte de centre amb la realitat de l'entorn.
- L'autonomia de centre hauria d'incorporar una part consensuada i compartida a nivell de zona educativa, i no pas ser impulsada des de dalt.
- Cal definir mecanismes que facilitin la definició compartida d'accions derivades dels resultats de les avaluacions.
- Incrementar les interrelacions entre els centres de primària i secundària, i sobrepassar la confrontació públic-privat. Tot, en benefici del sistema educatiu.

Plantilles

- Esdevé important garantir certa estabilitat de les plantilles per consolidar línies i visions de treball dels centres. De fet, l'autonomia afavoreix l'estabilitat, i les plantilles són un element clau per dur a terme l'autonomia.
- Plantilles més estables faciliten la presa de decisions internes, però cal deixar la porta oberta que l'equip directiu tingui la possibilitat de triar diferents professionals per adaptar-se a les necessitats del centre.
- Els directors, líders o gestors han de tenir experiència en la docència de l'etapa que hagin de gestionar i han de garantir que hi hagi la màxima transparència en l'autonomia de centre.
- Promoure una direcció en equilibri entre la gestió del personal i el lideratge pedagògic.
- Seleccionar el professorat per garantir que el seu perfil donarà resposta al plantejament del PEC.
- Incentivar i facilitar la mobilitat del professorat (amb uns límits) per promoure la motivació i evitar l'estancament.

- Necessitat d'un departament de recursos humans (al Departament d'Ensenyament o on s'escaigui) per gestionar els diferents perfils de docents i canalitzar-los segons els projectes de centre.
- Garantir coherència entre les voluntats polítiques i els texts normatius de manera que llei de funcionariat, accés a la provisió de places en la xarxa pública autonomia de centre es complementin.

Avaluacions

- Les avaluacions han de respondre a la necessitat d'augmentar el rendiment de comptes, tant dels alumnes com del professorat. Es tracta de caminar cap a l'excel·lència i la millora de processos a través d'eines útils d'avaluació.
- Avaluacions transversals: competències, qualitat, col·laboració, processos, integració, i adreçada a docents, alumnes, famílies, gestió i administració pública.
- Cal garantir l'avaluació d'activitats i espais, del clima de treball, de les relacions amb l'alumnat o del sistema d'organització del professorat en el Claustre.
- L'avaluació ha de ser constant, més freqüent, i servir per garantir que s'ofereixen possibilitats diferents a les diverses sensibilitats i aprenentatges per posar en valor les persones i experiències.
- Tothom ha d'estar subjecte a ser avaluat per igual, i en tots els nivells de la comunitat educativa.
- L'avaluació dels centres s'ha de definir en funció de la realitat de cada centre i del projecte educatiu, que ha de tenir continuïtat al llarg del temps.
- Les proves PISA no s'han d'entendre com una avaluació de la feina feta pels professors.
- Calen avaluacions constructives i positives dels professors per aprendre a ser millorar la seva tasca docent.
- Necessitat de complementar les avaluacions internes amb avaluacions externes, que no s'han de fer públiques per tal d'evitar estigmatitzacions.
- Les avaluacions externes s'han d'adaptar al context i tenir en compte l'evolució dels aprenentatges dels alumnes, mes enllà dels resultats de nivell.

Gestió i Recursos

- S'ha de facilitar la capacitat de tirar endavant els projectes de centre mitjançant la prioritització de recursos.

- Cal garantir l'equitat de recursos i, després, especificar peculiaritats i necessitats específiques.
- Per poder impulsar l'autonomia de centre fora bo disposar d'unes hores (borsa d'hores) i assignar-les amb el corresponent complement econòmic als docents.
- Necessitats de més recursos per millorar les infraestructures i comptar amb instal·lacions dignes.
- Cal garantir l'existència de recursos suficients per assegurar que es fan bones avaluacions.
- Cal millorar la formació permanent dels equips, adaptant-la a les necessitats i particularitats de cada centre.
- Motivar professionalment el professorat funcionari Els centres no han de tenir simples gestors de recursos, sinó lideratges que es basin en l'orientació constant, individual i col·lectiva dels processos d'aprenentatge.

Quins processos de participació calen perquè l'autonomia de centre integri els diversos sectors de la seva comunitat educativa?

Diversitat d'actors

- Fomentar la participació i implicació de tota la comunitat educativa: professorat, PAS, serveis, alumnes, famílies, per tal que tots els membres de la comunitat se sentin identificats amb el projecte educatiu.
- Vincular la participació de la comunitat educativa, també, a l'avaluació interna.
- El lideratge pedagògic de la direcció del centre ha de tenir cura de la participació de tots els sectors implicats. S'ha d'entendre la participació d'agents diversos com una eina clau de la presa de decisions.
- Es considera una premissa bàsica promoure la participació de l'AMPA, el professorat i l'alumnat, mitjançant funcions ben definides i canals estables.
- Assegurar i promoure la consulta i la participació activa de l'alumnat
- Cal visualitzar més el paper i rol de l'alumnat, a través dels delegats de classe i amb la creació d'assemblees com a espais de trobada i participació.
- Incentivar la participació del professorat als calustres a l'hora de fer aportacions sobre aspectes pedagògics oferint-los seguretat en relació a la renovació laboral.
- Incrementar les hores de coordinació del professorat i potenciar els valors del treball en equip i la participació.

- La participació de famílies i agents socials esdevé clau, sobretot per definir el projecte educatiu.
- Cal atraure i fomentar la participació real de les famílies, amb majors acostaments, implicant-les a les activitats escolars, debats freqüents, etc.
- Augmentar la responsabilitat dels ens locals i dels agents territorials en la gestió dels centres.

Objectius clars i útils

- Facilitar la democratització de la presa de decisions i evitar estructures massa verticals.
- Democratitzar el centre atorgant al claustre més poder de decisió sobre l'elecció del director, i amb major col·laboració entre el consell escolar, el claustre i la direcció. Aprofundir en l'empatia entre el claustre i l'equip directiu.
- Tenir clar que les decisions preses de forma participada impliquen més el professorat i, per tant, aporten estabilitat i són més duradores.
- L'administració ha de tenir interès a saber què pensen les famílies i l'alumnat. Cal promocionar processos que facilitin sinergies entre família i centre a partir de compartir interessos comuns.
- Apoderar les famílies, els alumnes i els mestres, per dotar de la importància que es mereix el projecte educatiu, entès com un document viu.
- Revisar el paper de les AMPA i la normativa marc que les regeix.
- Garantir que l'escola adquireixi compromisos amb l'entorn a través de projectes concrets: transformació de la ciutat, obertura d'espais de l'escola a la ciutat, compartir experiències, etc.
- Promoure la participació de forma clara i ben definida. Cal marcar límits per trobar l'equilibri entre la participació i la intrusió.
- Incorporar l'avaluació dels processos de participació per anar-los millorant.

Espais i canals eficients

- S'han de generar mecanismes de participació a tots els nivells.
- Apoderar el consell escolar del centre com a responsable d'aprovar el PEC, seleccionar el director i la resta del claustre, controlar-ne la gestió de centre i revocar-ne el càrrec si escau, així com prendre decisions respecte a organització i gestió del centre.

- Les decisions del Consell Escolar haurien de ser vinculants en segons quins temes. Cal aprofitar l'existència d'aquest canal per promoure processos participatius reals i útils.
- S'ha de revitalitzar el paper del Consell Escolar i replantejar-ne la composició a partir d'una representació real dels agents que hi participen (sector educatiu i entorn). Sobretot cal augmentar la participació del professorat.
- S'han de relançar els Consells Municipals d'Educació.
- Crear més òrgans participatius que enforteixin les figures del delegat de classe i de curs, associacions d'alumnes, claustres i/o la comissió del consell e centre, així com el rol dels agents del territori.
- Promoure nous òrgans de caràcter innovador; grups de debat i tallers participatius, o crear un "Consell d'Ancians" que podria aportar punts de vista des de l'experiència i amb visions externes i no contaminades pels ritmes de la quotidianitat.
- Caldria un apoderament del claustre en relació a les decisions del centre, des d'una perspectiva democràtica.
- Definir espais i eixos temàtics per a la coordinació de tota la comunitat educativa.
- Fomentar i promoure major participació aprofitant els espais dels centres educatius (patis, biblioteques, etc). Integrar aquestes espais a les necessitats de les famílies amb espais d'ús compartit.

En què ha de consistir la col·laboració del centre amb els agents educatius del seu entorn proper?

Garantir la implicació del centre amb l'entorn

- La col·laboració ha d'assegurar implicació del centre amb l'entorn amb la finalitat de millorar l'atenció a la diversitat.
- Consolidar la col·laboració del centre amb l'entorn a través de xarxes de treball conjunt. És prioritari que la programació del centre incorpori activitats que permetin conèixer l'entorn i promoguin la col·laboració amb els agents del territori.
- Obrir els centres al món. Sortir. Establir una relació bidireccional entre l'entorn i el centre educatiu, afavorint l'estabilitat del claustre a fi que estigui més implicat i el projecte educatiu més definit.

- Millorar les relacions entre la direcció i les AMPES a fi d'aproximar-les per treballar de manera col·laborativa, específicament a secundària.
- Obrir l'horari escolar a la participació de les famílies amb una formació prèvia.
- Fer xarxa entre centres i entorn per compartir bones experiències. Democratitzar aquesta informació i formació.
- Aprofundir en la interrelació entre escola i universitat.
- Gestió conjunta de certs equipaments entre Ajuntaments i centres per afavorir el treball en xarxa i la implicació amb l'entorn.
- Posar a disposició d'entitats i associacions els espais del centre per a usos lúdics, esportius, extraescolars, etc.

Col·laboracions clares, útils i ben definides

- Els centres educatius juguen un paper cohesionador molt important, per tant cal una aposta clara i planificada de col·laboracions amb l'entorn que pugui desenvolupar-se a llarg termini.
- La col·laboració entre el centre i els diferents agents de l'entorn ha de basar-se en un treball en xarxa on hi hagi el compromís de tots els actors implicats i on cadascú conegui el seu rol.
- Les col·laboracions han d'estar incloses en les programacions d'aula i des d'inici de curs: com es fan, per què i, sobretot, amb continuïtat en els diferents nivells.
- La col·laboració amb les famílies és important per tal de poder treballar conjuntament en l'educació dels fills. Però aquesta col·laboració només s'aconsegueix en aspectes d'interès comú per a ambdues parts.
- Potenciar al màxim col·laboracions útils amb els agents de l'entorn. Depenent de la necessitat de cada centre, integrar perfils professionals dins l'escola.
- La col·laboració ha de basar-se en el treball en xarxa entre els agents de l'educació formal i la no formal.

L'entorn com a agent actiu

- És fonamental el treball en xarxa amb l'entorn per sumar. Cal fomentar plans educatius d'entorn en positiu, com a projectes aglutinadors del treball compartit. El projecte educatiu s'ha de construir des d'una perspectiva d'entorn.
- Els agents de l'entorn han de poder aportar idees i itineraris. L'entorn ha de convertir-se en agent actiu en la proposta de projectes a dur a terme en els centres, i en el desenvolupament de competències vinculades a l'entorn.

- Les necessitats de centre s'haurien de poder debatre entre l'ajuntament i el centre.
- Disposar de més espais i temps pel diàleg. S'hauria de millorar la coordinació per facilitar aquest diàleg.
- Més implicació dels agents municipals i les empreses de l'entorn com a agents claus de l'entorn de proximitat de l'alumnat.
- Programar activitats conjuntes amb agents de l'entorn a proposta i interès de l'alumnat.

Promoció de la cultura participativa

- Esdevé molt important promoure la cultura participativa en els centres educatius, fomentant la participació dels alumnes i les seves famílies.
- Valorar l'experiència dels docents en el món de l'associacionisme, el voluntariat o els moviments socials.
- Potenciar el voluntariat, preferentment relacionat amb les necessitats de l'entorn.
- Caldria fer un reconeixement social dels pares i mares que participen a l'escola, per exemple, amb reducció horària laboral.
- Promoure major col·laboració i comunicació entre tota la comunitat educativa,.
- Facilitar la participació fent que socialment i cultural siguin situacions normals. Les coordinacions i el treball en xarxa han de ser periòdiques i continuades.
- Fer ús de les xarxes socials com a mecanisme de difusió per informar i participar.
- Integrar en tot el sistema la metodologia APS (aprenentatge servei).

Gestió i recursos

- Redissenyar els espais arquitectònics a fi que siguin còmodes, que fomentin la concentració, la creativitat i la coordinació entre alumnes i professors per avançar en els seus aprenentatges. La distribució de les aules, els patis, l'estructura de les classes, els llocs de lleure, etc. han de tenir present les diferents necessitats educatives del centre i donar-hi resposta.
- Planificar la construcció dels edificis dels centres públics que actualment treballen amb barracons.
- Aturar la creació de centres nous motivats per corrents socials de rebuig de centres existents.

- Afavorir el laboratori com a infraestructura del centre educatiu, amb pràctiques obligatòries, equipament actualitzat
- Els serveis territorials d'ensenyament de la Generalitat haurien d'oferir serveis de reforç i suport. De vegades només actuen de mediadors.
- Caldria reduir la intervenció de l'administració en la definició del "com" en el currículum escolar.
- Reorientar el paper del Consell Escolar com a espai operatiu per a la definició de línies de treball.
- Major participació de la família en el Consell Escolar, i que les seves aportacions siguin vinculants.
- Disposar de suports de professionals externs: sociosanitaris, bibliotecaris, orientadors per desenvolupar projectes Magnet o projectes Tàndem.
- Sistema de mediació escolar per resoldre conflictes a tots els nivells educatius, no només a l'ESO.
- Cal disposar d'equips de professionals interdisciplinars.
- Activitats complementàries per a tothom, per tal de promoure l'equitat

Quin rol han de desenvolupar els directors i els equips directius en la governança i el lideratge dels centres?

Preparats, facilitadors i col·laboratius

- Introduir una complexitat més gran a la governança dels centres atès que comporta la implicació significativa de tota la comunitat en la presa de decisions relatives al centre, comporta nous equilibris i la integració entre els equips docents i altres agents extens implicats en el procés educatiu.
- La governança del centre ha de ser més global, en un context sistèmic i els directius dels centres han de formar-ne part.
- Cal tendir cap a un model de lideratge en xarxa, horitzontal i més distribuït, allunyada del paper gerencial..
- Aposta per estructures de direcció menys jeràrquiques i més parlamentàries.
- Es considera important parlar d'equips directius i no de directors sols. És important que el lideratge sigui compartit.
- Els equips directius han d'estar ben formats, exercir lideratge, ser bons gestors, motivadors, i tenir la capacitat de convèncer al grup.

- Els equips directius han de tenir perfils més humans i més propers. Alhora, han de tenir nivells elevats de professionalitat, adquirits a través de bones formacions, per tal de saber escoltar i adaptar-se als canvis.
- Els equips directius han de liderar però, al mateix temps, saber adaptar-se als diferents professionals del claustre per tal de delegar responsabilitats.
- Fer compatible el paper facilitador amb la fortalesa i efectivitat del lideratge pedagògic.
- Concretar el perfil del professional directiu docent amb requisits com ara 10 o 15 anys de dedicació previs a l'ensenyament i capacitat de lideratge, de prendre decisions, de gestió de centres, responsabilitat i aptituds concretes, màster d'un o dos anys en direcció i lideratge en centres educatius, etc.
- Revisar el procés de selecció de les persones directores, garantir que mostren capacitats i aptituds per a la direcció de centres docents.
- Incentivar els millors docents perquè es postulin per a llocs de lideratge
- Fomentar que aquestes persones desenvolupin habilitats de lideratge requerides per treballar amb cotes d'eficiència i eficàcia per garantir que posseeixen els coneixements teòrics, les capacitats i les aptituds requerides.
- Optimitzar el temps de la direcció del centre a funcions de lideratge pedagògic i organitzatiu, incloent-hi el modelatge.
- Retribuir els directores de centres amb un 25 % de remuneració salarial superior al professor de més categoria del centre (catedràtic).
- Han de tenir una formació específica en gestió i lideratge, i han de ser una figura aglutinadora de la informació del centre i ocupar-se de la tasca pedagògica.
- Implementar dinàmiques de lideratge distribuït en la presa de decisions.
- Un equip directiu que practiqui un lideratge compartit amb el Consell Escolar esdevé més col·laboratiu. En tot cas, però, cal tenir clar que també s'exercirà un lideratge més lent.
- El lideratge ha de recaure en l'equip directiu, però ha d'incorporar les visions d'altres agents (claustre, AMPA, alumnes).
- Promoure el lideratge distribuït i col·laboratiu on la presa de decisions afavoreixi la flexibilització en l'organització dels temps i espais dels centres que respongui a la implementació de metodologies innovadores als centres.
- Fomentar des del lideratge pedagògic la formació dels equips docents per millorar la qualitat educativa de cada centre i l'augment de l'autonomia en la

presa de decisions per part dels docents en el calendari o l'organització dels horaris, per exemple.

Legitimats i avaluats

- Cal que la direcció estigui legitimada per tot l'equip docent, però també pels membres de l'entorn educatiu.
- Caldria introduir limitacions de temps en els mandats directius, i sotmetre les direccions a avaluacions continuades per part de la comunitat educativa.
- Possibilitat d'instaurar càrrecs rotatius per tal que tots els professors coneguin les dificultats que implica el desenvolupament del càrrec.
- Els equips directius han d'estar regulats pel claustre, consells escolars vinculants i assessors externs.
- Caldria recuperar mecanismes encaminats a regular l'equip directiu, com les eleccions.
- L'equip directiu ha de poder prendre decisions, però obrint les portes a que el professorat les valori a final de curs. Cal instaurar mecanismes per poder avaluar de baix cap a dalt.
- El claustre ha de poder donar el vist-i-plau a la proposta de direcció. El projecte de centre s'ha de presentar a l'equip i ha de ser debatut i matisat pel professorat.
- Cal caminar cap a lideratges efectius que derivin en decisions consensuades i compartides en espais participatius i de recollida d'opinions que complementin les decisions.
- Necessitat d'una avaluació interna com a mecanisme per analitzar les propostes educatives. La transparència dels processos i dels resultats ha de quedar garantida
- Avaluar, la inspecció educativa, la funció de l'exercici dels directors.

Amb capacitat de decisió

- Es considera una premissa la necessitat d'assegurar capacitat en la presa de decisions, i que aquestes siguin col·legiades.
- La direcció ha d'assumir responsabilitats i tenir capacitat de decisió.
- Han de disposar de llibertat de contractació de l'equip docent, per tal que aquest s'adapti al projecte educatiu del centre en qüestió.

- Els projectes no han de ser exclusivament de centre, sinó projectes d'entorn educatiu. Les direccions, doncs, han de tenir un paper més actiu en diversos aspectes.
- Cal més capacitat de decisió dels directors perquè l'autonomia de centre esdevingui sòlida.
- A secundària, la direcció ha de disposar d'eines per tractar els professors sense aptituds, i per prendre decisions que ofereixin solucions efectives per a aquests casos.

Amb eines de gestió i disposició de recursos

- Calen més recursos econòmics i humans per desenvolupar tasques administratives en els centres, per tal que la direcció pugui dedicar-se a tasques pedagògiques i dinamitzadores, així com liderar els equips i relacionar-se amb les famílies.
- Les direccions han de disposar del suport adequat i necessari per part de l'administració, sobretot pel que fa a la gestió. La gestió econòmica del centre hauria d'estar a càrrec de personal especialitzat.
- Incentivar i compensar econòmicament l'assumpció de funcions de governança i lideratge dintre del centre educatiu.
- Esdevé fonamental reduir la gestió burocràtica dels centres.
- Cal fomentar la cohesió i estabilitat dels equips directius per facilitar la gestió.
- Necessitat d'oferir formació continuada i especialitzada en l'àmbit de la gestió de centres en general, i de la gestió de recursos humans en particular.
- Caldria tendir cap a centres petits per facilitar la gestió.
- Cal més reconeixement social i econòmic per la tasca de lideratge pedagògic i d'equip.
- Caldria introduir la figura del coordinador pedagògic en els centres de primària.
- Millorar la interrelació entre els estudis obligatoris i postobligatoris, amb relacions de permeabilitat entre equips directius.

EIX 4. EL PROFESSORAT

Com han d'evolucionar els perfils professionals dels docents amb relació a l'acompanyament en el procés de formació dels alumnes i la gestió del coneixement?

Perfils competencials, integrals i motivats

- Cal passar d'un professorat transmissor de coneixement, de la transmissió vertical, a un professorat que acompanya l'alumnat, que li fa de guia, de facilitador, convertint-se en educadors i líders de l'aprenentatge.
- Els perfils professionals dels docents haurien d'adoptar les següents característiques: tarannà democràtic, disposar de lideratge i autoritat, obert al canvi, capacitat d'adaptació, creativitat, altura intel·lectual –coneixements en diversos camps-, capacitat dialògica i comunicativa, capaç de promoure l'acció en els i les alumnes perquè no siguin agents passius, motivació, vocació, amb sentiment de servei públic, que puguin ser guia i acompanyant per a l'alumne, adaptabilitat, capacitat de canvi, intel·ligència emocional i relacional, capacitat de treball en equip i formació psicopedagògica.
- Els perfils professionals han d'evolucionar en relació a la línia de l'ensenyament competencial. Per tant, en primer lloc cal que els professionals adquireixin també una formació en competències per poder-les transmetre, en segona instància anar adaptant els coneixements i continguts específics en funció de l'evolució de l'alumnat i la societat, i en tercer lloc s'apunta cap a una formació també humanista.
- Augmentar la interrelació entre primària i secundària, per trencar la barrera que existeix actualment entre la carrera de mestre de primària i professor de secundària.
- Ha de ser vocacional, estar molt motivat per la feina i sentir que s'és un servidor públic.
- Cal temps i transitorietat per implementar els nous perfils.
- Necessitat d'un perfil de mestres d'escola rural.
- S'hauria de valorar la complexitat dels perfils professionals de cada docent.

- Cal dotar els perfils professionals d'estabilitat en el temps perquè els docents atenguin correctament totes les seves obligacions. És imprescindible el domini de les TIC i de la seva evolució, les TAC (tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement).

Formació assequible, però de qualitat i integral

- Es requereix d'una formació inicial de qualitat, que tingui en compte tant els coneixements com les habilitats socials i l'educació emocional, tant per a mestres de primària com de secundària. Cal, doncs, una bona formació pedagògica de base, però també continuada al llarg de la vida laboral.
- Crear itineraris docents dins de cada grau universitari i, per tant, no limitar-ho al màster final.
- Cal donar major importància a la pràctica docent.
- Cal garantir a tothom l'accés a la professió docent facilitant econòmicament la realització del màster corresponent.
- Molts cops el fet de continuar els estudis amb un màster fa que un sector molt important de la població no podrà accedir a ser mestre per raons econòmiques.

Organització coherent i facilitadora de la jornada laboral

- Caldria limitar la dedicació dels docents a tasques burocràtiques per poder dedicar-la a finalitats pedagògiques.
-
- Caldria recuperar hores de no-docència que disposava abans de les retallades del 2012, importantíssimes per dur a terme coordinacions, per engegar nous projectes o fins i tot per la planificació de tasques.
- Cal repensar la jornada laboral per facilitar la formació del professorat en els nous perfils.
- Incorporar en l'horari dels tutors de primària més hores de dedicació a la tutoria.

Donar valor a la col·laboració i la complementarietat

- Col·laboració més intensa entre escola o universitat en el camp de la recerca.
- Cal donar valor a la complementarietat del professorat, doncs les habilitats que pot tenir un poden ajudar a un altre.
- La presència de dos docents a l'aula pot afavorir l'avaluació, l'observació, l'equilibri personal i el recolzament en grups difícils o dies complicats.

Revisar els aspectes de les condicions laborals que poden ser frens a un canvi de model

- El canvi de professorat dificulta la implicació dels professors amb un determinat centre i projecte educatiu.
- Vetllar per la promoció de cada professional.
- Igualar els salaris entre els docents de primària i els de secundària.
- Agilitar els procediments per fer efectives les substitucions immediatament..

Prioritzar més la mentoria

- Cal garantir la mentoria amb perfils centrats en la innovació, el coneixement i l'especialització en noves metodologies d'aprenentatge, en el domini comunicatiu, etc...
- Cal garantir modelatges i acompanyaments entre professionals, tant interns com externs i que aquest acompanyament serveixi per garantir que els perfils dels docents tinguin una base vocacional i professional.

Utilitzar l'avaluació com a eina de millora, des d'una visió constructiva

- Incorporar eines per tal que l'alumnat pugui avaluar la tasca docent.
- Mecanismes que permetin garantir la competència professional dels docents.

Facilitar i fomentar equips multidisciplinars

- Incorporar nous perfils professionals als centres: informàtics, psicòlegs, educadors, vetlladors i mediadors socials, etc., tenint sempre en compte les necessitats específiques de cada centre.
- Implementar la figura dels experts externs per ajudar i orientar el professorat davant d'un problema o una situació concreta, amb una major col·laboració amb els serveis de l'entorn.

Noves metodologies adaptades al canvi de model

- Cal un canvi metodològic que permeti que el professorat s'adapti a la realitat de l'alumnat que té. Cal instaurar metodologies més motivadores que les classes magistrals, metodologies que facilitin més una funció de guia ("coach").

Foment de la polivalència i la mobilitat funcional

- Fomentar la polivalència del professorat, per tal que es puguin ajustar a diferents realitats i matèries. En aquest mateix sentit, es planteja la necessitat d'impulsar la mobilitat de funcions, per tal que puguin anar assumint diferents rols (docent, investigador, coordinador/director, serveis educatius, etc.).

Coherència entre els perfils i els projectes educatius

- El perfil professional d'un determinat docent hauria d'estar lligat al projecte de direcció.

Valorar l'experiència social

- Donar valor al professorat que hagi estat en contacte amb monitoratges, causes socials, etc.

Quines característiques han de tenir la formació inicial i la formació permanent del professorat?

Formació multinivell, pràctica i de qualitat

- Formació permanent amb més pràctica, de qualitat, que reverteixi també en el centre educatiu, garantint que tingui impacte en l'alumnat, exigent, obligatòria i periòdica.
- Formació adaptada a les necessitats de cada centre. Cal que sigui una aposta estratègica per al desenvolupament dels docents.
- L'Administració ha de garantir la formació dels i les professionals amb els recursos necessaris i prestigiar la carrera docent.
- Afavorir la formació específica del professorat arreu del territori i no centralitzar-la en un únic punt territorial.
- Aprofitar la formació entre iguals, compartir bones pràctiques.
- Cal fomentar la formació en el plurilingüisme tenint en compte la diversitat cultural de les aules i el conjunt del territori.
- Remunerar econòmicament la formació dels mestres.
- Aplicar el Programa de Millora i Innovació en la Formació de Mestres (MIF).
- Cal més compromís en el professorat a l'hora de formar-se en relació amb projectes de centre.
- Cal l'existència de centres formadors de referència, amb tutors modèlics en la metodologia, la didàctica i el coneixement de la matèria.

- Incorporar temes sobre la funció pedagògica de la biblioteca als estudis universitaris de magisteri i a la formació permanent.

Formació inicial

- La formació inicial ha d'incloure coneixements en intel·ligències múltiples, atenció a la diversitat, habilitats i aptituds, educació emocional i educació en valors, a més de competències en comunicació i relació, idiomes i noves tecnologies.
- Es considera important que la formació bàsica inclogui coneixements sobre Trastorns de l'espectre autista (TEA), Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH) i alumnes amb altres necessitats educatives especials per millorar l'atenció a la diversitat. També, hauria d'incloure coneixements culturals/religiosos per fer front a aquest tipus de diversitat.
- Regular l'accés a la formació inicial mitjançant una entrevista personal destinada a valorar-ne la vocació (consciència i estima en relació a la professió) i fer-ne el seguiment durant el grau.
- Incrementar el nivell d'exigència dels estudis universitaris per accedir a la docència.
- Facilitar econòmicament l'accés als estudis de màster.
- Revisar en profunditat els plans d'estudis del grau de mestre i el màster de professorat per oferir als futurs professors una formació més basada en la pràctica, que inclogui aquests continguts:
 - o Formació humana integral: valors humans, ètica, civisme, moral, diversitat, justícia i crítica.
 - o Pedagogia, orientada a la producció de coneixement més que a la transmissió, a partir d'un estil socràtic d'ensenyament, a la recerca i a la innovació.
 - o Psicologia educativa, més específica al d'Educació Infantil i Primària.
 - o Reflexió, processos de presa de decisions i elaboració de projectes en grup
 - o Autoconeixement, gestió del propi cos i de les emocions.
 - o Tutoria, assessorament a famílies i comunicació amb l'entorn.
 - o Diversitat religiosa i conviccional, cogestió i diàleg interreligiós des d'una òptica laica i multiconviccional.
 - o Tecnologies d'aplicació educativa, programació.
 - o Anglès com a segona llengua.

- Educació en el lleure.
- Redissenyar la formació de formadors universitaris
- Traslladar a l'estructura universitària la interdisciplinarietat de l'escola.
- Oferir pràctiques tot al llarg de la formació universitària, amb crèdits addicionals
- Oferir màsters disciplinaris als graduats en educació primària que vulguin ensenyar a Batxillerat o FP.
- Iniciar línies de recerca i estudi, i en el cas que existeixin, ampliar-les.

Formació permanent

- Potenciar el paper dels serveis educatius, CRP, zona en la formació de zona a través dels PFZ, per millorar la planificació de la formació d'acord amb la realitat de cada centre dins del seu context socioeducatiu i dinamitzar xarxes territorials d'intercanvi, d'innovació i recerca.
- Realitzar cursos de formació dirigits pel Departament d'Ensenyament amb contingut fixat.
- Implantar una formació permanent de qualitat, obligatòria per al professorat i gratuïta, orientada a l'actualització i la millora de la docència i al tractament de la diversitat, dins de l'horari laboral, amb any sabàtic i desenvolupament de projectes de recerca i innovació.
- Implantar centres comarcals de formació permanent i recerca educativa, que acompanyin i proveeixin de formació els centres.
- Incorporar un Erasmus per a docents perquè coneguin altres sistemes educatius.
- Incorporar espais de reflexió i creixement personal per treballar els aspectes emocionals i psicològics de l'exercici de la docència.
- Proporcionar informació continuada dels avenços metodològics i tècnics del món de l'educació.
- Proporcionar formació al professorat de secundària sobre les realitats de la societat actual per millorar-ne la competència orientadora.
- Treballar, el professorat d'FP, un al cap de cinc en una empresa del sector mantenint el sou, amb conveni empresa-Ensenyament si és necessari.

Col·laboració, treball en xarxa i intercanvis

- Apostar pel treball en xarxa dels diferents serveis educatius, que són els que recullen les necessitats. Es tracta, en definitiva, de racionalitzar els serveis, i de prioritzar el coneixement de la realitat diària durant la formació dels docents.

- Docència cooperativa entesa com a metodologia que serveixi per a la formació del professorat.
- Fomentar l'intercanvi universitat-escola per aprendre com es desenvolupen aquells centres que són exitosos. Per altra banda, intercanvi d'experiències entre centres. Aquesta pràctica d'intercanvi hauria de ser avaluada i valorada per la comunitat científica. La idea no és fer un intercanvi per fer un intercanvi, sinó que serveixi per treure'n quelcom de positiu.

Avaluació com eina de millora

- L'avaluació formativa del docent no ha de ser determinant pel seu sou, sinó que s'ha de realitzar amb l'objectiu de millorar la seva tasca docent.

Millorar la qualitat laboral dels docents

- Afavorir l'entusiasme i la motivació del professorat a partir de la reducció de l'estrès laboral mitjançant la millora de les condicions de treball i la implantació d'un sistema transparent d'avaluació docent.

Com s'ha d'accedir a la condició de docent i com s'ha d'avaluar la carrera docent?

Perfil vocacional, compromès i capacitat

- En el perfil professional cal un equilibri entre la vocació i la capacitat.
- Un bon professor hauria de tractar bé els alumnes, saber dialogar amb ells, establir un clima de confiança mútua amb les famílies, tenir una funció d'entrenador i promoure la responsabilitat en el propi infant.
- El professorat ha d'estar compromès en la seva tasca, amb l'alumnat i amb la societat en general.
- Continuar amb la tasca de perfilar la feina del mestre per tal de treballar de manera més específica.

Formació inicial revaloritzada, de qualitat i adaptada a la realitat actual

- Cal afavorir la relació teòrica-pràctica en la formació, fent més permeable la participació en formació inicial de mestres i l'exercici de la professió a l'escola.
- La formació ha de tenir en compte la posterior especialització laboral:
 - o Els docents a partir de 2n d'ESO potser haurien de cursar la carrera de Magisteri (no màster) de secundària amb especialització.

- En el cas de l'exercici docent vinculat a la Formació Professional, es demana que el professorat tingui un coneixement -basat en l'experiència personal- de la realitat laboral i empresarial de l'àmbit on treballa.
- Augmentar la dotació econòmica
- Establir plans de formació adequats a la realitat i al moment.
- Cal una formació professional docent més arrelada a les característiques dels centres, més contextualitzada.
- Establir filtres d'accés a la carrera docent:
 - Fer-la més exigent, fet que suposaria també una revalorització de la carrera docent.
 - Establir requisits de competències personals: Vocació, interès, motivació i competència.
- És necessari introduir una formació permanent i especialitzada per al professorat, adaptada a les necessitats actuals: gestió de conflictes, educació emocional, metodologies innovadores, etc.
- El primer any de grau hauria de tenir continguts molt generalistes, en la mesura que haurien de servir per decidir cap a quina especialització es vol encaminar. El grau podria anomenar-se ciències de l'educació.

Incorporació a la docència

- Augmentar els requisits per poder ser docent a primària i secundària.
- Haver de fer l'habilitació en més d'un centre i amb avaluació, que inclogui tests psicotècnics i proves de resolució de situacions educatives reals.
- Facilitar la incorporació a la docència i a la funció pública de les persones acreditades i amb discapacitats reconegudes fent reserva de places a cada centre i adaptant les proves d'accés.
- Facilitar les passarel·les per canviar d'especialitat

Criteris d'accés a la tasca docent que avaluïn aptitud, motivació i capacitat

- Ampliar, modificar i millorar els criteris d'accés a la tasca docent:
 - A partir de la valoració de casos pràctics
 - Amb proves psicotècniques i psicològiques i realitzant proves d'aptitud
 - Condicionat a entrevistes i processos d'acompanyament
 - Més adequats a les funcions
 - Tenint en compte els mèrits laborals i de formació

- Tenint en compte l'índex motivacional
- Poder optar a qualsevol lloc de treball en funció de l'aptitud, la capacitat i la formació
- Canviar i fer evolucionar el concepte oposicions en l'accés a la funció pública perquè esdevingui un sistema apropiat per seleccionar bons docents.
- Incloure en el currículum universitari formació pedagògica i formació especialitzada, sobretot a aquells docents que vulguin dedicar-se a l'ensenyament secundari.
- Accés per borsa i oposició
- Afegir com a requisit d'accés un màster especialitzat a un preu raonable i de qualitat (no discriminatori) similar al preu que es paga a l'estat francès (400 euros).
- Es planteja un model similar al MIR per fer l'avaluació des de l'accés.

Prioritzar la funció de mentoria

- Incorporar als professors de més edat a la borsa de mentoria
- Replantejar les funcions dels mentors.
- Hi hauria d'haver un aprenentatge amb un mentor/tutor durant almenys un curs escolar on s'avalués al candidat.
- Reduir els horaris dels professionals docents (hores de classe) en favor de la mentoria.

Incorporar experts a la tasca docent

- Ampliar la xarxa de contactes amb els col·legis oficials per tal de poder incorporar-los a la docència, i facilitar l'entrada d'experts a la formació professional i tècnica.
- Per tal que el mestre sigui més eficaç en la seva feina, cal més col·laboració i suport d'altres professionals que interactuïn amb l'alumnat: psicòlegs, educadors socials, logopedes, etc..

Dignificar la tasca de docent

- Cal millorar l'estatus de la professió d'ensenyament escollint els millors mestres, formant-los i retribuir-los millor. S'ha de dignificar la seva tasca.
- Cal més reconeixement social.

Plantilla docent cohesionada i estable

- Treballar la cohesió social entre el professorat del claustre.
- Cal tenir una plantilla fixa als centres. La plantilla als centres ha d'anar a través de concurs de trasllats però amb perfils professionals que vagin a la línia del tipus de centre, del seu propi projecte educatiu i de les característiques dels seus alumnes.

Innovació promociada des del departament

- Cal que el Departament jugui un rol actiu i propositiu en la capacitat d'innovar per tal de fer d'impulsors de la innovació en els centres.

Intercanvis com a font de millora

- Intercanvi entre diferents centres docents, per tal de conèixer la seva metodologia.

Incentius

- Caldria pensar en incentius extrínsecs en la carrera docent, actualment tots són intrínsecs.

Propostes de canvis en la carrera docent

- Introduir una moratòria en les oposicions fins al desplegament de la proposta d'accés a la carrera docent inclosa a la ponència.
- Afavorir l'experiència docent i l'avaluació de centre com a elements per a la provisió de les places públiques en el sistema d'accés-oposició.
- Suprimir la condició de funcionari del professorat i substituir-la per contractes de cinc anys amb avaluació i un sou incrementat.
- Establir mecanismes per separar de la docència el professorat mancat de preparació.
- Fixar un nombre de places per centre de catedràtics (10%) i sèniors (20%), proveïdes per la direcció entre professorat amb deu anys d'experiència o mestres amb cinc anys, de dins o fora del mateix centre. Condició laboral vinculada a la plaça.
- Gestionar, la direcció del centre, els recursos humans adaptats al projecte educatiu, amb capacitat per acomiadar professorat, que passaria a formar part de la borsa de professorat certificat per l'Administració.

- Pèrdua de la condició docent després de cinc anys sense trobar feina o ser acomiadat més de cinc vegades de centres diferents.

Avaluació contínua com a eina de millora, realitzada per diferents agents i integral

- Introduir amb caràcter obligatori l'avaluació continuada (externa, autoavaluació, grupal) del professorat, amb efecte sobre el salari, la destinació i la promoció, amb l'objectiu que el professorat superés l'actitud laboral i assolís l'actitud professional.
- L'avaluació ha de tenir una finalitat d'acompanyament i millora de l'exercici docent, a través d'una visió externa, no només de rendició de comptes i de promoció interna.
- Els avaluadors poden ser tant la direcció del centre, els inspectors com els propis alumnes, així com també altres docents d'altres centres.
- Revisar avaluació contínua dels funcionaris per fer-la més eficient i garantir bons professionals sempre
- S'hauria de trobar l'instrument que permetés avaluar qüestions actitudinals, que permetessin detectar professors que no funcionen, no vocacionals i garantir en tot moment l'equilibri psicològic dels docents.
- S'han de tenir uns criteris homogenis de formació i avaluació (holístics), de tal manera que es sàpiga què s'espera del docent en tot moment.
- És molt important la creació d'un departament de recursos humans dins el departament per fer el seguiment, formació permanent i avaluació dels docents i l'adaptació d'aquests als perfils del centre.
- Avaluar les pràctiques, especialment el dinamisme i proximitat amb els alumnes.

Transparència

- Transparència dins de les aules (que puguin entrar altres docents i que el professor pugui seguir fent classe normalment).

Quins elements han de definir l'ètica i la deontologia de la pràctica docent?

Valors inherents a l'ètica professional docent

- Els elements principals que han de definir l'ètica i la deontologia són:
 - o El caràcter i la responsabilitat de servei públic.
 - o La convenció dels Drets dels Infants.

- El respecte a la integritat i la diversitat.
- El respecte al docent.
- La rendició de comptes permanent (transparència).
- La privacitat i la protecció de dades.
- El model d'excel·lència.
- La fidelitat institucional.
- El treball en equip.
- La intel·ligència emocional.
- L'adaptació al canvi.
- L'amor a la professió, la vocació, també ha de ser un dels elements principals que han de definir l'ètica i la deontologia de la pràctica docent.
- Competències i característiques del perfil docent
 - Potenciar el lideratge pedagògic del professorat a l'aula: empatia; relació de confiança amb l'alumnat, les famílies i altres actors; gestió de grups i de conflictes; exemplaritat; humilitat; domini de l'especialitat; cultura extensa, també en religió.
 - Receptivitat i compromís de millora envers els avenços metodològics i tècnics en educació, específicament en el professorat de secundària.
 - Facilitar el desenvolupament de la cultura democràtica en relació a l'aprenentatge a partir de la sensibilitat i la conscienciació al voltant dels drets humans, l'Estat de Dret i el treball dels valors.
 - Capacitat crítica envers les deficiències del sistema educatiu davant els interessos dels seus alumnes.
 - Experiència laboral mínima diferent de la docència, com en el cas del professorat d'FP.

La funció del professorat com a servei públic

- Incorporar el codi deontològic elaborat pel Consell Escolar de Catalunya el 1992 (<https://goo.gl/PI1Pvh>)
- Donar valor al compromís ètic i social del professional docent i fomentar la seva participació en els processos de millora de la qualitat educativa del centre en resposta a les seves funcions com a servidor públic.
- Potenciar el compromís social del professorat mitjançant el treball comunitari i el foment d'experiències de solidaritat
- Aprofitar les potencialitats tecnològiques per apropar el professorat a l'alumnat.
- Construir una ètica d'aula entre professorat i alumnat.

Praxi democràtica i professional

- Actuar amb contundència enfront les males praxis docents i disposar d'eines i instruments per actuar-hi.
- Afavorir i potenciar la praxi democràtica del professor.

Reconeixement social de l'educació

- Fomentar i treballar per un major reconeixement social de la tasca docent i del valor social de l'educació.
- Comprensió de la societat cap al docent i d'aquest envers la societat.

Compromís i coneixement de la línia pedagògica del centre

- Compromís amb la línia del centre educatiu.
- Establir una figura d'acollida dels professors nous en funció de la capacitat de transmissió de les coses importants del centre, algú amb cert bagatge.

Evitar la transferència de la subjectivitat del docent a l'alumnat

- Prendre consciència de la pròpia motxilla, per evitar processos de transferència cap als alumnes, intentant tendir a una transmissió objectiva de coneixements, o si no s'aconsegueix, reconeixent la pròpia subjectivitat.

Model de referència

- Tenir consciència que el docent és un model de referència per l'alumnat, i per tant, pot influenciar-lo en tot moment.

Potenciar el pensament crític

- Cal potenciar el pensament crític (constructiu) en els alumnes.

EIX 5. L'ALUMNAT

Com s'ha d'articular en el futur un enfocament competencial de l'aprenentatge?

Apostar clarament per l'enfocament competencial

- Apostar de forma clara per l'enfocament competencial:
 - Substituint les proves tipus PAU o revàlides, per proves d'accés pròpies de les universitats, per exemple.
 - Apostant per l'autonomia de centre.
 - Disposant d'unes directrius més clares per part del Departament d'Ensenyament.
 - Amb avaluacions de caràcter competencial.
 - Renovació pedagògica.
 - Dirigint l'ensenyament a potenciar un pensament propi entre l'alumnat.
 - Afavorint l'aprenentatge emocional i social.
 - Adaptant els horaris.
 - Adaptant les assignatures.
 - Fomentant la interdisciplinarietat.
 - Disposant d'eines i experiències de referència.
 - Establint relacions i connexions amb altres centres.
 - Desenvolupant la creativitat.
 - Potenciant el treball en equip.
 - Treballant per àmbits.
 - Flexibilitzant el currículum.
- Establir com a finalitat educativa el desenvolupament de les competències relacionades amb aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i aprendre a ser en un marc on es prioritzi el treball dels valors humans, els principis democràtics i el desenvolupament de les habilitats personals, socials i comunicatives.
- Orientar la finalitat de l'educació a l'assoliment de les competències per part dels alumnes, sobretot les competències transversals digitals i les d'aprendre a aprendre.
- L'enfocament competencial facilitaria introduir noves metodologies a l'aula en les quals l'alumnat sigui més proactiu.

- Fomentar la qualitat i no pas la quantitat.

Adaptar i millorar les metodologies

- Introduir les vivències, l'experimentació en les metodologies de l'aprenentatge.
- Donar molta importància a la lectura de llibres com a font d'aprenentatge.
- Canvi de concepció del procés ensenyament-aprenentatge a una metodologia d'aprenentatge més actiu, en què l'alumne pugui ser més protagonista del que aprèn i estigui més.
- Metodologies transversals en l'abordatge de les diferents àrees temàtiques.
- Organitzar l'aprenentatge per projectes.
- Potenciar el treball cooperatiu, el treball en equip.
- La pràctica del docent ha de ser reflexiva per tal de permetre dissenyar activitats més adaptades al context de l'aula i de la societat actual i del futur.

Formació en enfocament competencial

- Formació i suport adequat al professorat per poder interioritzar i portar a la pràctica l'enfocament competencial.
- Posar en valor i donar a conèixer aquelles experiències que s'estan fent en la línia de l'enfocament competencial.
- Fomentar una formació permanent del professorat, que permeti fer un bon acompanyament a l'alumne en l'adquisició d'aprenentatges..

Equilibri i adaptació entre l'enfocament competencial i l'enfocament per continguts

- S'ha de buscar l'equilibri necessari entre l'enfocament competencial i l'enfocament per continguts, així com entre l'èxit immediat i la millora competencial.
- És necessari adaptar el currículum, la metodologia i el material per tal de poder desenvolupar un enfocament competencial.

Aprenentatge significatiu

- Potenciar l'aprendre per aprendre, amb recursos, l'autonomia i l'adquisició d'estratègies per aprendre.
- Oferir un aprenentatge funcional i significatiu, relacionat amb la vida quotidiana, al que passa a la societat.

- Per garantir un aprenentatge significatiu cal una flexibilitat horària i docent.
- S'ha d'ensenyar a veure la funcionalitat i l'esforç.

Adaptar l'avaluació a l'enfocament competencial

- L'autoavaluació dels propis alumnes ajuda a ser conscient dels propis objectius.
- Cal canviar el sistema d'avaluació, afegint l'autoavaluació i coavaluació tant de l'alumnat com dels docents, amb l'avaluació realitzada conjuntament.
- L'avaluació actual no s'adiu amb l'enfocament competencial, cal adaptar-la.

Intel·ligències múltiples

- Lligar el procés d'aprenentatge a les emocions, per afavorir el plaer en l'aprenentatge i la motivació.
- Tenir més en compte les intel·ligències múltiples.
- La motivació ha de ser la base de l'aprenentatge i l'esforç.
- Afavorir el pensament crític i l'autonomia de l'alumne

Protagonisme de l'alumnat

- S'ha de posar l'alumne com a protagonista del seu propi l'aprenentatge fomentant-ne la participació activa.
- Partir des interessos dels alumnes, dels seus coneixements i de les seves habilitats, per tal que l'alumne sigui l'actor clau.

Canvis en l'organització

- Horaris adaptats a l'aprenentatge competencial i transversal.
- Més flexibilització de grups classe i nivells.
- Cal baixar la ràtio d'alumnes per aconseguir una personalització eficaç i un acompanyament continu.

Treballar la diversitat eficaçment

- Disposar de més recursos materials, de personal i d'organització per poder treballar la diversitat.
- Convertir la diversitat en riquesa.

Adaptació dels espais físics

- Adaptar els espais físics a les noves formes de treballar per facilitar la recerca d'informació i la mobilitat.

Implicació de les famílies

- Implicar les famílies en l'escola per compartir una mateixa direcció, establint un model de cooperació visible i beneficiós.
- Ensenyar a les famílies maneres de reforçar l'aprenentatge dels fills.

Línies pedagògiques

- L'escola ha de ser dinàmica i oberta a nous corrents pedagògics i ha de tenir en compte les diferents línies existents.

Quines mesures proposaríeu per desenvolupar la personalització i l'acompanyament per a la millora en els aprenentatges?

Personalització

- La personalització ha de tenir en compte sempre els interessos dels alumnes.
- S'han de respectar els ritmes i característiques individuals dels alumnes.
- Cada centre hauria de tenir una persona de l'equip d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) assignada, amb l'objectiu d'afavorir l'atenció personalitzada dels alumnes.
- S'ha de començar per definir uns itineraris previs que s'adaptin als interessos de cada alumne, i de cada grup d'ensenyament, que cobreixin els aspectes essencials de l'aprenentatge i s'adaptin als diversos interessos de l'alumnat.
- Es plantegen diferents mesures per a desenvolupar la personalització i l'acompanyament:
 - o Existència de funcions inspectores de supervisió dels acompanyaments.
 - o Definició d'instruments que permetin conèixer a fons les diferents cultures i grups existents dins de les aules.
 - o Noves metodologies que facilitin la personalització.
 - o Gestionar i atendre la diversitat existent a les aules mitjançant la presència de dos professors i/o reduint les ràtios.
 - o Lideratges directius més professionalitzats que en l'actualitat. La professionalització dels lideratges directius hauria de garantir la definició exhaustiva de les línies de treball de personalització i acompanyament

que es desenvolupen a l'aula i la creació de la figura de "l'acompanyant pedagògic" per a la transició."

- Personalitzar els processos amb el material adequat.
- La personalització per alumnes d'entorns socioculturals desafavorits passa per la disponibilitat de personal especialitzat (psicòlegs, metges, logopedes, assistents socials...)
- Augmentar l'atenció als alumnes amb altes capacitats, personalitzant també el seu aprenentatge.
- Major atenció als alumnes amb necessitats educatives especials (NEE)
- La personalització es pot millorar amb el suport de dos mestres a l'aula.

Atenció a la diversitat

- Aprendre a treballar en la diversitat, en grups heterogenis, sense proves externes que els classifiquin.
- Per fomentar el treball en la diversitat es necessiten més recursos humans, millors estratègies pedagògiques i organitzatives i un major grau d'implicació dels professionals.
- En els centres d'adults, cal una millor formació en l'atenció a la diversitat.
- No totes les famílies tenen les mateixes oportunitats per donar suport als fills/es. Per tant, és molt important oferir extraescolars, ja sigui des de l'entorn o bé des dels centres, que siguin accessibles a famílies amb entorns desafavorits.
- Millorar la detecció de les necessitats educatives especials primerenques. D'aquesta manera, es milloraria tot el posterior recorregut estudiantil de l'alumne.

Acompanyament

- És molt important que els mestres siguin acompanyants del procés vital dels adolescents.
- Incrementar la dedicació horària del professorat per a coordinacions pedagògiques que facilitin l'atenció personalitzada adequada a l'alumnat de cada centre.
- Enfortir el rol del professional docent com a guia i acompanyant en el procés d'aprenentatge de l'alumne més que transmissor de coneixements, per ajustar-se a les necessitats i ritmes de tots els alumnes.

- S'ha d'introduir i enfortir la figura de l'orientador que segueix i acompanya l'alumne durant tota una etapa o cicle.
- Acompanyament en tot el procés d'aprenentatge, amb possibilitat de suport de dos mestres a l'aula per poder atendre millor les potencialitats de cada alumne.
- L'acompanyament ha de servir també per ajudar els alumnes a fer que es coneguin a ells mateixos.
- Conciliació familiar perquè les famílies puguin acompanyar els alumnes des de casa i compartir amb l'escola el procés d'aprenentatge.

Canvis en l'avaluació

- Facilitar als alumnes un recurs (un òrgan) on puguin queixar-se davant situacions injustes. En el cas que existeixi, assegurar-se que els alumnes el coneguin.
- Cal una coherència entre el nou model d'ensenyament competencial i l'avaluació. Cada cicle ha de tancar avaluant les competències i continguts que pertocuen en aquell cicle sense pensar en el següent.

Aprenentatge integral

- Ensenyar a adaptar-se als canvis, a ser crítics i a generar-ne de nous, a més d'ensenyar coneixements. Ensenyar a aprendre i ensenyar estratègies per afrontar situacions i gestionar emocions per construir personalitats més segures
- Respectar i estimular la creativitat individual, i afavorir l'aparició del pensament crític. Aprofundir en els aprenentatges de diversificació de rols, habilitats socials, empatia, assertivitat, mirada positiva o el debat.

Canvis metodològics

- Es plantegen diversos canvis metodològics que afavoreixin el protagonisme i l'aprenentatge de l'alumne:
 - o Interrelacionar les diferents disciplines acadèmiques per oferir un enfocament global de l'aprenentatge i posar en valor tots els àmbits de coneixement per igual.
 - o Crear una comissió de docents per decidir sobre el currículum i la metodologia seguint el model finlandès. La incorporació seria per sorteig, obligatòria, i tindria una durada de dos anys.

- Promoure metodologies actives i diversificades de treball a les aules, que s'ajustin a les diferents necessitats dels alumnes, que afavoreixin la seva autonomia i que promoguin aprenentatges significatius per a l'assoliment competencial en comptes d'aprenentatges memorístics.
- Revisar els currículums actuals per minimitzar els continguts innecessaris.
- Oferir a les escoles l'oportunitat de dissenyar els processos educatius seguint el currículum establert i estandaritzat o bé creant un currículum obert que s'ajusti als interessos de l'alumnat i doni resposta a la seva activitat exploratòria.
- Canvis en la tipologia de deures.
- Metodologies més inclusives.
- Metodologies tipus SCAP (autoconeixement).
- Treball en grups i treball cooperatiu.
- Metodologies d'aprenentatges plurals.
- Crear grups internivell, segons motivació, capacitats, etc.
- Avaluar l'alumne a partir del seu esforç i la seva evolució, amb coherència al treball realitzat en les activitats proposades sota metodologies actives i innovadores.

Protagonisme de l'alumne

- Afavorir un aprenentatge des de la perspectiva de l'alumnat, posant a l'alumne com a protagonista del seu aprenentatge.
- Escoltar més a l'alumnat i fer-lo participar en la presa de decisions per garantir-ne l'efectivitat.

Formació específica

- Cal formació per treballar amb alumnes amb altes capacitats i potenciar-los les altres competències.
- Formació del professorat en metodologies més inclusives.

Revisar els horaris

- Es proposa revisar els horaris perquè s'estan quedant obsolets. La lògica cognitiva i formativa dels infants no va en la línia d'horaris marcats i

assignatures tancades, sinó de treball per projectes transversals i engrescadors.

Ràtios adequades

- Establir ràtios adequades que facilitin una acció educativa de qualitat. Juntament amb aquesta acció, s'hauria de produir una inversió pública per a l'escola pública, l'eliminació del 10% d'increment de ràtios i fixar una inversió en educació del 6% del PIB.

Augment de recursos

- Augment de recursos humans (docents) i del temps de coordinació entre l'equip docent.
- Primer de tot, hauríem d'aprofitar al màxim els recursos disponibles, disposar d'instal·lacions adequades i optimitzar-les, tenir grups reduïts d'alumnes per facilitar la interacció.

Transició entre primària i secundària

- El primer curs d'ESO hauria de ser un curs de transició.
- Fer contínua la coordinació entre primària i secundària.

Augmentar i millorar les tutories

- Tutories més personalitzades.
- Fomentar i augmentar tant les tutories individualitzades com les grupals.

Fomentar un major vincle entre professorat i alumnat

- Fomentar una relació fraternal entre el docent i l'alumnat basada en un vincle de confiança.
- Cal augmentar les hores i els espais de relació entre l'alumnat i el professorat.

Quins valors han de definir la socialització educativa dels infants i joves, i com s'hauria d'implicar la família en aquest procés?

Valors

- Els valors que es considera que haurien d'estar associats a l'educació són:

- Esforç
 - Respecte
 - Valors democràtics
 - Solidaritat
 - Equitat
 - Valors ambientals
 - Igualtat
 - Corresponsabilitat
 - Convivència
 - Participació
 - Cooperació, treball compartit
 - Aprenentatge entre iguals
 - Diversitat com a riquesa
 - Esperit crític
 - Tolerància
 - Compromís
 - Empatia
 - Flexibilitat
 - Resolució pacífica dels conflictes
- Concebre que tot el temps és educatiu (temps escolar, migdia, extraescolar, etc.).
 - Situar l'infant i el jove com a centre del sistema educatiu, com a subjecte de dret, i atorgar a la família un paper protagonista.
 - Fomentar la participació dels nens i dels joves en el propi procés d'aprenentatge perquè en siguin protagonistes, crítics, solidaris, compromesos amb la ciutadania i despleguin l'autonomia suficient per assolir el màxim assoliment competencial en els diferents àmbits.
 - S'han de treballar valors com l'esforç, l'equitat i el respecte a la diferència.
 - Valorar positivament l'error com a font d'aprenentatge.
 - Educar en valors per promoure una ciutadania responsable, respectuosa i solidària.
 - Promoure l'educació emocional com a part fonamental del procés educatiu.
 - Treballar l'autoconeixement des de l'Ensenyament Infantil, els valors i l'educació emocional fomentant la cooperació familiar.

- Treballar els valors relacionats amb les TIC (responsabilitat, respecte, empatia, etc.), per tal d'evitar situacions d'abús entre alumnes o professors arran de fotos realitzades a l'aula.

Participació i implicació de les famílies

- La participació de les famílies en l'educació ha d'anar molt més enllà de l'organització de les festes escolars. Cal un treball de cooperació i de confiança mútua.
- Accessibilitat de les famílies a les escoles.
- Potenciar la realització d'activitats convivencials amb les famílies.
- Recursos especialitzats proveïts per personal no docent per ajudar els pares.
- Formar els pares i mares com a capital social.

Tenir en compte tot l'entorn educatiu

- La família, la societat i els mitjans de comunicació han de tenir un paper d'acompanyament en l'estratègia educativa.
- Més interrelació dels centres amb l'entorn per treballar adequadament en la socialització de l'infant.

Facilitar la inclusió

- Cal fomentar activitats extraescolars gratuïtes que incentivin la integració social i els valors.
- Necessitat de replantejar els deures per evitar que siguin una motiu d'exclusió social.

Ensenyament integral

- Consideració de l'alumnat com un ésser global.
- Potenciar l'educació emocional.
-

Ambient i clima escolar

- El projecte de convivència pot ajudar el centre a crear ambients propicis per a la tasca educativa. És una eina bàsica i cal destinar temps a l'aula per crear ambients on no hi hagi lloc per a cap conflicte.

Introduir els apadrinaments entre alumnes

- Incentivar els apadrinaments d'alumnes grans a petits en diferents espais i àmbits. També, els apadrinaments dins de la mateixa classe d'alumnes, famílies nouvingudes o alumnes amb necessitats educatives especials. En resum, tutories entre iguals.

Revaloritzar l'educació i el paper del mestre

- Valoració de l'educació com a eina important per al desenvolupament del subjecte en una societat democràtica.

Interacció entre centres

- Promoure els intercanvis temporals d'alumnes entre centres i entre països, facilitant la interacció social d'aquests. Al mateix temps, s'hauria de fomentar les activitats compartides entre diferents centres.

Quina és la contribució de les tecnologies i les xarxes socials per desenvolupar noves formes d'aprendre?

Potencials de les noves tecnologies en l'aprenentatge

- Les noves tecnologies són una eina o recurs més que pot afavorir, si s'utilitza bé, la inclusió social.
- Estudiar la capacitat d'aplicació i l'eficàcia de les noves tecnologies (ebook, tauleta, etc.) a les aules.
- Les tecnologies permeten personalitzar l'aprenentatge de l'alumnat si se saben utilitzar.
- La tecnologia permet el treball en xarxa i la immediatesa.
- Les xarxes socials s'han d'entendre com una nova manera de treballar, això sí, sota algun tipus de supervisió i/o control. És la nova manera de ser i l'escola no en pot quedar al marge.
- Promoure l'aprenentatge a través del joc, sobretot, a partir de la ludificació en les TIC.
- Promou el treball col·laboratiu amb els documents compartits, a temps real, encara que no tot el grup sigui present a l'aula...
- Utilitzar les xarxes per fer interconnectar escoles i compartir l'aprenentatge dels alumnes.

- Creació d'aules virtuals amb l'objectiu que alumnes i família puguin formar-se i intercanviar experiències i aprenentatges.

Fomentar i formar en el bon ús de les noves tecnologies

- Les TIC s'han d'entendre com una eina al servei del mètode, però no com un mètode. Per tant, cal proporcionar les eines necessàries per cercar la informació amb esperit crític, i utilitzar-les correctament com una font d'aprenentatge i una via de comunicació. Cal educar per viure a la xarxa.
- Estimular el treball en la competència informacional i les habilitats informacionals (com busco, on busco, com la trobo, on la guardo, com la transmeto i quins valors he de tenir en compte en el seu ús, etc.).
- Cal establir una normativa que reguli les xarxes socials.
- S'ha d'aprofitar la riquesa tecnològica i les xarxes socials, afegint-la als processos d'aprenentatge i ensenyament.
- Les TIC poden ser eines motivadores en el procés d'adquisició de coneixements i en l'acció pedagògica dels docents.
- Cal una major informació i formació al·entorn de les TIC.

Formació del professorat en noves tecnologies

- Formar el professorat actual en el món de les xarxes socials, facilitant estratègies i intercanvis.
- Formació permanent pel professorat en les noves tecnologies ja que evolucionen molt ràpidament i l'alumnat té tendència a anar per davant.
- És important fer un salt de les TIC a les TAC (tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement), per tal de saber adaptar les noves tecnologies com eines d'aprenentatge i coneixement.

Combinació de metodologies

- Combinar metodologies centrades en les TIC amb els mètodes d'aprenentatge "tradicionals" que es considerin més útils i efectius per no deixar perdre tot el bagatge històric i efectiu previ.

Garantir l'accés a les noves tecnologies

- Evitar la bretxa digital, de tal manera que es garanteixi l'accés de tot l'alumnat a les noves tecnologies a través dels centres educatius, plans d'entorn, etc.

Dotació dels recursos necessaris

- Actualització de recursos tecnològics i optimització dels existents.